ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0608.A420240517.3.S

Lietas Nr.A420240517
A42-00493-18/40

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Liepājā 2018.gada 8.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Sērdiene,

piedaloties pieteicējam /pers. A/,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu – Ieslodzījuma vietu pārvaldes – pārstāvei /pers. B/, un Brasas cietuma pārstāvei /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka 2017.gada 9.maija lēmuma Nr.1/12-
M/162/1091 „Par /pers. A/ iesniegumu izskatīšanu" atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ieslodzījuma vietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) priekšnieks, izskatot pieteicēja 2017.gada 5.janvāra sūdzību (Pārvaldes reģistrācijas Nr.M/162) un 2017.gada 2.marta sūdzību (Pārvaldes reģistrācijas Nr.M/1091), 2017.gada 9.maijā pieņēma lēmumu Nr.1/12-M/162/1091 „Par /pers. A/ iesniegumu izskatīšanu" (turpmāk – Lēmums), ar kuru nolēma atzīt par tiesisku Brasas cietuma (turpmāk – Cietums) priekšnieka 2016.gada 22.decembra lēmumu (turpmāk – sākotnējais lēmums) (*Lēmumā kļūdaini norādīts 21.12.2016.lēmums – tiesas piezīme*) par disciplinārsoda – aizliegt uz vienu mēnesi pirkt pārtikas produktus un tabakas izstrādājumus brīvības atņemšanas iestādes veikalā – piemērošanu pieteicējam.

Lēmumā atzīts, ka pieteicējam, izciešot sodu Cietumā, nebija subjektīvās tiesības 2016.gada 12.decembrī pulksten 7.15 neuzturēt savu guļamvietu atbilstoši Cietuma noteiktajam vienotajam paraugam, kā arī uzrunāt Cietuma amatpersonas uz „tu" un neizpildīt to likumiskās prasības. Likumdevējs visiem notiesātajiem ir uzlicis pienākumu ievērot cietumā noteikto dienas kārtību, tajā skaitā arī no celšanās līdz naktsmieram uzturēt savu guļamvietu atbilstoši brīvības atņemšanas iestādē noteiktajam vienotajam paraugam.

Ar disciplinārlietas materiāliem ir pierādīts, ka pieteicējs 2016.gada 12.decembrī pulksten 7.15 pieļāva soda izciešanas režīma pārkāpumu, kas izpaudās kā savas guļamvietas neuzturēšana atbilstoši brīvības atņemšanas iestādē noteiktajam vienotajam paraugam, kā arī brīvības atņemšanas iestādes darbinieku likumīgo prasību neizpildīšanā un Cietuma amatpersonu neuzrunāšanā uz „Jūs".

Cietuma priekšnieks pirms lēmuma pieņemšanas ir izvērtējis pieteicēja iepriekšējo uzvedību, pārkāpumu raksturu un smagumu, kā arī ņēmis vērā to, ka pieteicējs pēc iepriekšējo soda izciešanas režīma pārkāpumu pieļaušanas nav mainījis attieksmi pret viņam noteikto pienākumu ievērošanu, un piemērojis konkrētajā tiesiskajā situācijā atbilstošu un samērīgu disciplinārsodu. Līdz ar to, sākotnējais lēmums atzīstams par tiesisku.

Lēmums pamatots ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa (turpmāk – Kodekss) 71.panta pirmo daļu, 41.panta pirmo un ceturto daļu, Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.423) 22., 23., 44.4., 44.6. un 44.9.apakšpunktu, Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 17.panta otro daļu un 193.panta otro daļu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs iesniedzis tiesā pieteikumu, lūdzot:

1) ierosināt administratīvo lietu pret Pārvaldi par Lēmumu, un atzīt to par prettiesisku; 2) atzīt, ka ar Lēmumu pret pieteicēju ir pārkāpts Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92., 95. un 104.pants, savukārt, neuzrādot Cietuma darbinieku uzvārdus, ir pārkāpti Ministru kabineta 2009.gada 10.februāra noteikumi Nr.137 „Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm formas tērpu un atšķirības zīmju aprakstu, speciālā apģērba, individuālo aizsardzības līdzekļu, ekipējuma un inventāra veidiem un to izsniegšanas normām" (turpmāk – Noteikumi Nr.137);

3) konstatēt un atzīt divu uzraugu darbības, 2016.gada 12.decembrī nedodot pieteicējam iepazīties ar viņu sastādīto ziņojumu (turpmāk – Ziņojums), par nelikumīgām un to, ka notikusi pieteicēja tiesību – iepazīties ar Ziņojumu, attaisnoties un pārsūdzēt to, – rupja ierobežošana. Līdz ar to konstatēt Satversmes 92.panta pārkāpumu pret pieteicēju un atzīt Eiropas cilvēktiesību konvencijas 5.panta otrās daļas, 6.panta trešās daļas „a" un „d" punkta pārkāpumu pret pieteicēju;

4) atzīt par nelikumīgu sociālās rehabilitācijas daļas inspektores prettiesisko darbību, 2016.gada 22.decembrī pulksten 16.25 neļaujot pieteicējam iepazīties ar lēmuma saturu un pieprasot pieteicējam parakstīties lēmumā. Līdz ar to atzīt un konstatēt Satversmes 92.panta pārkāpumu pret pieteicēju un atzīt Eiropas cilvēktiesību konvencijas 6.panta trešās daļas „a" punkta, 13.panta, 17.panta un Eiropas cilvēktiesību konvencijas Protokola Nr.7 2.panta pirmās daļas pārkāpumu pret pieteicēju;

5) izprasīt no Cietuma pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesniegumu Cietuma priekšniekam, pieteicēja 2016.gada 28.decembra iesniegumu un pieteicēja 2017.gada 5.janvāra sūdzību;

6) konstatēt Satversmes 104.panta pārkāpumu pret pieteicēju, jo Cietuma priekšnieka 2017.gada 23.janvāra atbilde Nr.2/2-251 neatbilst pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesnieguma saturam, tā nav sniegta pēc būtības;

7) pieprasīt Cietumam, kāpēc pieteicējam nav sniegta atbilde uz viņa 2016.gada 28.decembra iesniegumu un iesniegumā pieprasītā informācija. Līdz ar to atzīt Satversmes 100. un 104.panta pārkāpumu pret pieteicēju;

8) konstatēt, ka, neuzrādot pieteicējam uzraugu un inspektores uzvārdus, tiek veiktas pretlikumīgas darbības;

9) konstatēt Kriminālprocesa likuma 342.panta otrās daļas pārkāpumu pret pieteicēju no Pārvaldes puses, pārsūtot pieteicēja 2017.gada 23.janvāra sūdzību Cietumam;

10) atzīt, ka ar Cietuma priekšnieka 2017.gada 3.marta atbildi Nr.2/2-836 pret pieteicēju ir pārkāpts Satversmes 104.pants, jo atbilde nav sniegta pēc būtības;

11) izprasīt no Tieslietu ministrijas (turpmāk – Ministrija) pieteicēja 2017.gada 18.janvāra iesniegumu;

12) izprasīt no Pārvaldes pieteicēja 2017.gada 23.janvāra sūdzību Pārvaldei, pieteicēja 2017.gada 7.februāra un 2017.gada 2.marta iesniegumus.

Pieteikumā norādīts, ka 2016.gada 12.decembrī ap pulksten 9.00 uzraugs, kas dežūrēja stāvā, kurā atradās pieteicēja kamera, pieteicēju izsauca no kameras, lika iet uz telpu, kas atrodas koridora galā (uzraugu telpa), kurā atradās vēl viens uzraugs. Ieejot telpā, otrs uzraugs lika pieteicējam parakstīties uz standarta formas lapas, nedodot pieteicējam iepazīties ar dokumenta saturu un draudot ar to, ka neparakstīšanas gadījumā uzraugi uzrakstīšot, ka pieteicējs atteicās parakstīties. Pieteicējs parakstījies uz dokumenta, kaut nav varējis iepazīties ar tā saturu.

Pieteicējam bijis pamats uzskatīt, ka uzraugi pret viņu safabricē kārtējo lietu, jo iepriekš jau tādas situācijas ir bijušas.

2016.gada 22.decembrī pulksten 16.25 sociālās rehabilitācijas daļas inspektore pienākusi pie kameras durvīm un pasniegusi pieteicējam parakstīt standarta formas lapu ar drukātu uzrakstu „Lēmums". Pieteicējs lūdzis, lai viņam iedod izlasīt lēmumu. Inspektore norādījusi, ka pieteicējam tikai jāparakstās; ka pieteicējam nav tiesību iepazīties ar lēmumu. Kad pieteicējs atteicies parakstīties, neizlasot dokumentu, inspektorei blakus stāvošais uzraugs sācis pieteicējam pavēlēt parakstīties, pretējā gadījumā draudot ar ziņojuma sastādīšanu par nepakļaušanos Cietuma administrācijas pārstāvju likumīgajām prasībām. Uzraugs ar pieteicēju runājis krievu valodā. Pēc ilgām pārrunām ar inspektori, pieteicējs paņēmis lēmumu un nolicis to kamerā uz galda, lai varētu to izlasīt un parakstīt. Tomēr dežurējošais uzraugs iegājis kamerā un izrāvis pieteicējam to no rokām, neļaujot izlasīt. Uz pieteicēja jautājumiem – ar kādām tiesībām uzraugs atņem pieteicējam inspektores iedotu lēmumu, neļaujot ar to iepazīties, inspektore tikai paņēmusi lēmumu no uzrauga un apsolījusi, ka pieteicējs tikšot sodīts par lēmuma neparakstīšanu.

Tā kā uzraugi pieteicējam nav ļāvuši iepazīties ar Ziņojumu, lai to varētu apstrīdēt, nezinot tā saturu, pieteicējs to nav varējis izdarīt. Līdz ar to pieteicējam bijušas liegtas iespējas Ziņojumu apstrīdēt, kā arī liegtas tiesības zināt, par ko viņš tiek apsūdzēts.

Tā kā pieteicējam nebija zināms uzraugu sastādītā Ziņojuma un lēmuma saturs, pieteicējs 2016.gada 22.decembrī vērsies ar mutisku iesniegumu pie Cietuma priekšnieka. Atbildi uz to pieteicējs saņēmis tikai pēc mēneša – 2017.gada 23.janvārī.

Pieteicējs šaubās, vai atbildes sniegšanai bija nepieciešams viens mēnesis. Turklāt atbilde nav sniegta pēc būtības un neatbilst iesniegumā izteiktajam lūgumam.

Tā kā par divu uzraugu un inspektores rīcību pieteicējs vēlējies vērsties Pārvaldē un nepieciešamības gadījumā tiesā, bet nav zinājis iesaistīto personu uzvārdus, jo šīs personas atteicās nosaukt savus uzvārdus, pieteicējs 2016.gada 28.decembrī vērsies ar iesniegumu pie Cietuma priekšnieka, lūdzot paziņot visu iesaistīto personu uzvārdus. Uz šo iesniegumu pieteicējs atbildi nav saņēmis. Pieteicējam mutiski tika paziņots, ka pieteicējam nav tiesību interesēties un zināt uzraugu un inspektores uzvārdus.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, pieteicējs 2017.gada 5.janvārī vērsās Pārvaldē ar sūdzību, kurā lūdza konstatēt uzraugu pretlikumīgo rīcību, nenosaucot pieteicējam uzvārdus. Sūdzībā Pārvaldei pieteicējs norādījis, ka nepārsūdz uzraugu 2016.gada 12.decembrī sastādīto ziņojumu, jo pieteicējs ar to netika iepazīstināts un nezin, kas Ziņojumā rakstīts, līdz ar to nezin ko paskaidrot, bet pārsūdz tikai uzraugu rīcību, kā arī to, ka pieteicējam nav atļauts iepazīties ar lēmuma saturu.

Tā kā pieteicējs nebija saņēmis atbildi uz savu 2016.gada 28.decembra iesniegumu, kurā pieteicējs bija lūdzis uzrādīt uzraugu un inspektores uzvārdus, pieteicējs 2017.gada 18.janvārī vērsies ar iesniegumu Ministrijā, lūdzot sniegt paskaidrojumu par atteikumu izsniegt pieteicējam uzraugu un inspektores uzvārdu. Ministrija 2017.gada 21.februārī sniegusi atbildi, kurā norādīts, ka saskaņā ar Noteikumiem Nr.137 katram Pārvaldes darbiniekam tiek izsniegtas divas plastikāta piespraudes ar uzvārdu un tām jābūt piestiprinātām pie dienesta formas. Plastikāta piespraudes lietošanas ilgums noteikts – 6 gadi.

Pieteicējs no 2010.gada nav redzējis nevienam Cietuma darbiniekam piespraudi ar uzvārdu. Bet ir tieši otrādi – uzvārdi tiek slēpti un uz rakstisku pieteicēja iesniegumu tiek atteikts tos izsniegt. Līdz ar to Cietuma darbinieki nepilda un pārkāpj Noteikumu Nr.137 prasības. Tādējādi tiek pārkāptas ne tikai pieteicēja, bet arī citu ieslodzīto tiesības, lai iesniegumos vai sūdzībās nebūtu iespējams norādīt konkrēto personu, kura veikusi pretlikumīgas darbības.

Tā kā atbilde uz pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesniegumu sniegta tikai 2017.gada 23.janvārī, turklāt ne pēc būtības, kā arī ņemot vērā to, ka uz savu 2016.gada 28.decembra iesniegumu pieteicējs atbildi nav saņēmis vispār, 2017.gada 23.janvārī pieteicējs vērsies ar sūdzību Pārvaldē. Pārvaldei pieteicējs norādījis, ka uzraugi pieteicējam nav ļāvuši iepazīties ar viņu sastādīto Ziņojumu un inspektore un uzraugs nedeva pieteicējam iepazīties ar pieņemto lēmumu. Līdz ar to pieteicējs nevar pārsūdzēt ne Ziņojumu, ne Lēmumu, jo nezin šo dokumentu saturu. Pieteicējam arī ir liegta iespēja pārsūdzēt Cietuma darbinieku rīcību, jo Cietuma administrācija neuzrāda pieteicējam šo darbinieku uzvārdus. Turklāt Cietuma administrācija vispār neatbild pēc būtības uz pieteicēja iesniegumu.

Pieteicēja iesniegums pārsūtīts izskatīšanai Cietumam, kaut gan tas bija jāizskata Pārvaldei.

2017.gada 27.janvārī pieteicējs atkārtoti vērsies ar iesniegumu Cietumā, lūdzot sniegt atbildi uz 2016.gada 22.decembra iesniegumu un sastādīt pārsūdzamu lēmumu par cietuma darbinieku faktisko rīcību 2016.gada 12.decembrī un 2016.gada 22.decembrī, kā to paredz APL 56.panta pirmās daļas 3.teikums. Cietuma priekšnieks 2017.gada 3.marta atbildē norādījis, ka atbilde uz minēto iesniegumu pieteicējam jau ir sniegta 2017.gada 23.janvārī, kaut gan atbilde uz pieteicēja iesniegumu pēc būtības nav sniegta, turklāt Cietuma atbildē nepareizi norādīts, ka pieteicējs apstrīd pieteicējam piemēroto sodu par pieļauto pārkāpumu. Pieteicējs nevar apstrīdēt uzlikto sodu, jo nav saņēmis un iepazinies ar to pamatojošajiem dokumentiem.

Tā kā ne no Cietuma, ne no Pārvaldes pieteicējs nav saņēmis atbildes uz saviem iesniegumiem pēc būtības, pieteicējs 2017.gada 7.februārī vērsies Pārvaldē ar atkārtotu iesniegumu, vēlreiz izskaidrojot, ka pieteicējs pārsūdz Cietuma darbinieku faktisko rīcību, aizliedzot iepazīties ar dokumentiem ko liek parakstīt, turklāt draudot ar represijām par šo dokumentu neparakstīšanu, nevis par soda, ar kuru pieteicējs nav iepazīstināts, apstrīdēšanu.

2017.gada 2.martā pieteicējs vēlreiz Pārvaldei nosūtījis sūdzību par Cietuma priekšnieka 2017.gada 24.februāra atbildi.

2017.gada 9.maijā pieteicējs saņēmis Lēmumu, kurā atkal norādīts, ka pieteicējs savā 2017.gada 5.janvāra sūdzībā apstrīd Cietuma administrācijas rīcību par pieteicējam 2016.gada 22.decembrī it kā piemēroto sodu. Saistībā ar minēto pieteicējs atkārtoti norādījis, ka nevar apstrīdēt piemēroto sodu, jo nav iepazinies ar dokumentiem par tā piemērošanu. Turklāt pieteicējs to uzsvēris vairākos iesniegumos, norādot, ka pārsūdz Cietuma darbinieku rīcību, nevis piemēroto sodu, jo par sodu pieteicējam nekas nav zināms.

Līdz ar to pieteicējs uzskata, ka arī Pārvaldes lēmums neatbilst pieteicēja sūdzību saturam. Pieteicējs uzskata, ka tas ir darīts apzināti, ar nodomu slēpt Cietuma darbinieku nelikumīgo rīcību pret pieteicēju, ar draudiem liekot parakstīt kaut kādus dokumentus.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2017.gada 30.jūnija lēmumu nolemts pieņemt pieteikumu un ierosināt administratīvo lietu.

[4] Pārvalde tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu uzskata par nepamatotu, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem, papildus paskaidrojot turpmāko.

[4.1] No Kodeksa 9.pantā un 41.panta pirmajā daļā noteiktā izriet tieša prasība notiesātajiem ievērot režīma noteikumus, kas paredzēti Kodeksā, Noteikumos Nr.423 un brīvības atņemšanas iestāžu priekšnieka izdotajos iekšējos normatīvajos aktos. No minētajām tiesību normām ir secināms, ka notiesātajiem brīvības atņemšanas iestādēs ir noteikts īpašs režīms, kura nodrošināšanas viena no pamatprasībām ir notiesātajiem noteikto pienākumu izpilde.

Ņemot vērā Kodeksa 11.panta piektajā daļā un 42.pantā, Noteikumu Nr.423 22., 23., 44.1., 44.4., 43.-45., 44.6., 44.9.apakšpunktā un Cietuma priekšnieka 2015.gada 28.oktobra rīkojuma Nr.87 „Par notiesāto dienas kārtību" 1.pielikumā noteikto, atzīstams, ka pieteicējam, izciešot sodu Cietumā, nebija subjektīvās tiesības 2016.gada 12.decembrī (*paskaidrojumā kļūdaini norādīts 12.09.2016 – tiesas piezīme*) pulksten 7.15 gulēt guļamvietā zem segas, kā arī nebija subjektīvu tiesību neizpildīt likumiskās prasības – sakārtot guļamvietu atbilstoši noteiktajam vienotajam paraugam, kā arī pieteicējam nebija subjektīvo tiesību uzrunāt Cietuma administrācijas pārstāvi uz „tu". Gadījumā, ja pieteicējam bija atbrīvojums no noteiktā režīma, viņam bija pienākums to nekavējoties uzradīt Cietuma uzraugam.

2016.gada 7.janvārī pieteicējam tika organizēts Cietuma Medicīnas daļas ārstu konsīlijs. Konsīlija laikā tika konstatēts, ka pieteicējam nav indikāciju, lai atrastos dienas laikā gultā zem segas, kā arī netika noteikts pastāvīgs gultas režīms. Līdz ar to, veselības pasliktināšanās gadījumā Medicīnas daļas ārsti konkrētā gadījumā lemj par nepieciešamību noteikt gultas režīmu uz noteiktu laiku. No Cietuma Medicīnas daļas saņemta informācija, ka no pieteicēja ambulatorās pacienta medicīnas kartes ierakstiem nav konstatēts, ka viņam 2016.gada decembrī bija noteikts gultas režīms. Līdz ar to kritiski vērtējams tas, ka pieteicējam ir atbrīvojums no noteiktā režīma un kārtības ievērošanos, uz kuru viņš norādīja Cietuma uzraugiem 2016.gada 12.decembrī.

[4.2] Kritiski vērtējams pieteicēja Ziņojuma sadaļā „Notiesāto paskaidrojums" norādītais, ka uzraugs atteica pieteicējam iespēju iepazīties ar Ziņojumu.

Iepazīstināšanas faktu apliecina divas Cietuma amatpersonas.

Ņemot vērā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmajā, trešajā un ceturtajā daļā, kā arī Augstākās tiesas judikatūrā attiecībā uz policijas darbinieku liecībām (paskaidrojumiem un ziņojumiem) atzīto, atzīstams, ka Cietuma administrācijai nav un nevar būt savu subjektīvu interešu attiecībā pret ieslodzītajām personām. Līdz ar to ieslodzījuma vietas darbinieka kā amatpersonas paskaidrojumam piešķirama augsta ticamības pakāpe. Konkrētajā gadījumā Pārvaldes rīcībā nav neviena pierādījuma, kas norādītu uz to, ka Cietuma amatpersonas būtu sniegušas nepatiesas ziņas. Savukārt, pieteicēja norādītais, ka Cietuma uzraugi speciāli rīkoja „provokāciju" dēļ tā, ka viens no uzraugiem 2014.gada 30.janvārī sastādījis uz viņu, pieteicēja prāt, melīgu ziņojumu, par kuru pieteicējs tika disciplināri sodīts, bet apstrīdēšanas iesniegumi pazuduši, bet otrs, 2014.gadā parakstīja citu ziņojumu, kā liecinieks, bet pats uzraugs nebija tajā dienā darbā (pieteicējs norāda, ka minēto informāciju apstiprina, vērtējams kritiski. Pirmajā gadījumā apstrīdēšanas iesniegumu pazušanas fakts nav pierādīts, līdz ar to, nav pamata uzskatīt to par objektīvi konstatētu un apstiprinātu gadījumu. Otrajā gadījumā – 2016.gada 30.jūnija Pārvaldes lēmumā Nr.1/15.1-M/949/1604/1796/1797/2027/2097 (*paskaidrojumā kļūdaini norādīts (..)/2029-tiesas piezīme*) nav apstiprināts fakts, ka uzraugs, kurš parakstīja pieteicējam noformēto ziņojumu par disciplīnas pārkāpumu, nebija dienesta vietā.

Cietuma uzraugu pienākums ir formāli fiksēt pārkāpuma faktiskos apstākļus. Attaisnojošo iemeslu pārbaudi, faktisko apstākļu vērtēšanu, sniedzot tiem juridisku novērtējumu, kā arī lietderības apsvērumu vērtēšanu veic citas amatpersonas. Cietuma uzraugi netiek informēti par turpmāko disciplinārlietas izskatīšanas gaitu, kā arī par pieņemto lēmumu. Cietuma uzraugu sastādīto ziņojumu skaits un notiesāto sodīšana neietekmē uzrauga dienesta gaitu, tas ir, uzraugs negūst no tā nekādus labumus. Līdz ar to Pārvalde nerod loģisku skaidrojumu apstāklim, kādēļ divas amatpersonas būtu ieinteresētas neļaut iepazīties ar Ziņojumu par disciplīnas pārkāpumu, objektīvi saprotot, ka pieteicējs ikvienā brīdī ir tiesīgs lūgt atkārtoti viņu iepazīstināt ar Ziņojumu vai saņemt tā kopiju, kā arī sniegt paskaidrojumus atsevišķā dokumentā.

2016.gada 12.decembrī tika noformēts ziņojums arī pieteicēja kameras biedram /pers. I/. /pers. I/ ziņojumā norādīto informāciju nav apšaubījis un ierakstījis savu paskaidrojumu par pieļauto disciplīnas pārkāpumu. Tādējādi, secināms, ka /pers. I/ tika nodrošināta iespēja iepazīties ar ziņojumu un sniegt paskaidrojumu, un netika prasīts tikai parakstīties noteiktajā vietā. Līdz ar to objektīvi nav saprotams, kāpēc vienam ieslodzītājam šādu iespēju uzraugi nodrošināja, bet tieši pieteicējam nē. Turklāt, vienlaicīgi konstatējot identiskus pārkāpumus diviem ieslodzītājiem no vienas kameras, objektīvi saprotams, ka līdzīga satura ziņojumi tiks sastādīti katram notiesātajam. Ņemot vērā, ka /pers. I/ tika iepazīstināts ar savu ziņojumu par disciplīnas pārkāpumu, būtu nepamatoti uzskatīt, ka pieteicējs vispār nezina par kādu pārkāpumu sodīts.

Turklāt kā papildu netiešais pierādījums, ka pieteicējam bija zināms Ziņojuma saturs, tādējādi zināms arī pārkāpums, par kuru vēlāk viņš tika sodīts, ir pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesniegums, kurā pieteicējs apgalvo, ka Ziņojumā norādītie fakti ir melīgi. Līdz ar to būtu jāprezumē, ka pieteicējam bija zināmi pārkāpuma apstākļi un Ziņojumā norādītā informācija. Tādējādi, arī nebija nekādu šķēršļu sniegt paskaidrojumu, kaut vai atsevišķa dokumenta veidā (iesnieguma formā). Turklāt pieteicējs līdz lēmuma pieņemšanai neko nav darījis, lai noskaidrotu Ziņojuma saturu, proti, nav vērsies ar lūgumu iepazīstināt viņu ar Ziņojumu vai izsniegt Ziņojuma kopiju, lai sniegtu paskaidrojumus par lietas apstākļiem.

Ņemot vērā pieteicēja uzvedību pirms pārkāpuma, arī to, ka pieteicējs ilgstoši nepieļāva režīma pārkāpumus, pieteicējam pamatoti netika piemērots stingrākais no disciplinārsoda veidiem. Savukārt, ņemot vērā to, ka pieteicējs tomēr pieļāva vairākus režīma pārkāpumus vienlaicīgi, un viens no tiem ir rupjš, bija samērīgi pieteicējam piemērot disciplinārsodu – aizliegt uz vienu mēnesi pirkt pārtiku un tabakas izstrādājumus.

[4.3] Ņemot vērā sākotnējā lēmumā Cietuma amatpersonu veikto atzīmi, kā arī Cietuma Daļas vecākās inspektores Valsts amatpersona un Uzraudzības daļas uzrauga /pers. K/ sniegto informāciju, secināms, ka sākotnēji pieteicējs mutiski bija informēts par sākotnējā lēmuma saturu, pēc tam viņam tika dota iespēja iepazīties ar sākotnējo lēmumu un Ziņojumu uzraugu postenī, ārpus kameras. Turklāt laiks, kas uzraugam ir nepieciešams kameras durvju atvēršanai, ir pietiekams, lai pieteicējs paspētu izlasīt lēmumā rakstīto. Tādējādi nav pamata apšaubīt sniegtās informācijas atbilstību faktiskajiem apstākļiem.

Iepazīstināšanas ar sākotnējo lēmumu pienākums tika uzlikts Cietuma Daļas vecākajai inspektorei Valsts amatpersona, kura iepriekš netika iesaistīta disciplinārlietas izskatīšanā un lēmuma pieņemšanā. Līdz ar to konkrētai amatpersonai nav pamata sniegt nepatiesu informāciju un veikt darbības, kas vērstas uz pieteicēja tiesību aizskārumu, neļaujot iepazīties ar dokumentiem, turklāt, pieteicēja iepazīstināšanas faktu apliecina arī Uzraudzības daļas uzraugs, kurš arī netika iesaistīts minētās disciplinārlietas izskatīšanā.

Vienlaikus, ņemot vērā pieteicēja raksturojumu un viņam piemītošo tendenci pastāvīgi rakstīt sūdzības, Pārvalde nerod loģisku skaidrojumu, kādu iemeslu dēļ četras Cietuma amatpersonas būtu ieinteresētas veikt jebkādas darbības, kas varētu izprovocēt jaunu sūdzību rakstīšanu.

Līdz ar to nav konstatējams, ka pieteicējam būtu liegtas tiesības apstrīdēt viņam piemēroto disciplinārsodu. Turklāt, ņemot vērā APL 96.pantā noteikto, pieteicējam ir pienākums aktīvi rīkoties, lai aizsargātu savas intereses. Tādējādi nav saprotama pieteicēja bezdarbība, neveicot darbības, kas būtu vērstas uz Ziņojuma un sākotnējā lēmuma satura noskaidrošanu.

No pieteicēja iesniegumu un pieteikuma satura secināms, ka pieteicējam ir pietiekami labi zināmas viņam ar APL piešķirtās tiesības. Ņemot vērā APL 56.panta ceturtajā daļā un 61.pantā noteikto, pieteicējam, lai ierosinātu administratīvo lietu par iestādes pieņemtā administratīvā akta apstrīdēšanu, ir nepieciešams iesniegt formālu iesniegumu, kurā var nebūt norādīts pietiekams pamatojums. Pēc lietas ierosināšanas pieteicējam ir tiesības lūgt iepazīties ar

lietas materiāliem un pēc iepazīstināšanas ar tiem, līdz galīgā lēmuma pieņemšanai, iesniegt papildus paskaidrojumus un informāciju par lietas faktiskajiem apstākļiem. Līdz ar to amatpersonu uzvārdu nezināšana nav šķērslis sūdzības iesniegšanai, jo amatpersonas pie konkrētajiem lietas apstākļiem ir viegli identificējamas no Pārvaldes puses. Uz to norāda tas, ka pieteicējs 2016.gada 5.janvārī iesniedza Pārvaldei attiecīgo sūdzību. Turklāt Ziņojumā pieteicējs pašrocīgi norāda viena uzrauga uzvārdu, ko viņš it kā nezina, savukārt 2017.gada 5.janvāra sūdzībā Pārvaldei pieteicējs norāda uz diviem uzraugiem – /pers. D/ un /pers. E/. Tādejādi pieteicējam bija zināmi minēto uzraugu uzvārdi. Saskaņā ar pārējo amatpersonu ziņojumiem, Pārvalde neguva apstiprinājumu, ka pieteicējs būtu vērsies pie amatpersonām ar lūgumu nosaukt savus uzvārdus; to neapliecina arī pieteicēja tiesai iesniegtā /pers. I/ liecība.

Saskaņā ar Cietuma automatizētās lietvedības sistēmas datiem nav konstatēts, ka pieteicējs būtu vērsies pie Cietuma administrācijas ar 2016.gada 28.decembra iesniegumu, kurā būtu lūgts sniegt informāciju par amatpersonu uzvārdiem.

[4.4] Nevienā no pieteicēja iesniegumiem (laikposmā no 2016.gada 12.decembra līdz 2017.gada 1.martam) nedz Pārvaldei, nedz Cietumam nav minēts apstāklis, kā kāda no Cietuma amatpersonām nebūtu lietojusi saskarsmē ar pieteicēju valsts valodu. Līdz ar to šajā jautājumā nav ievērota ārpustiesas izskatīšanas kārtība. Turklāt /pers. K/ ir latvietis, kura dzimtā valoda ir latviešu valoda, līdz ar to, kritiski vērtējama iespēja, ka uzraugs, vēršoties pie pieteicēja, būtu runājis ar viņu krievu valodā.

[4.5] No pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesnieguma izriet prasījums Cietuma administrācijai, pamatojoties uz APL 56.panta pirmās un trešās daļas nosacījumiem, noformēt rakstveidā apstrīdēšanas iesniegumu par pieteicējam piemēroto disciplinārsodu augstākai iestādei, t.i., Pārvaldei. Tādējādi secināms, ka pieteicējs vēlējās iesniegt mutvārdu iesniegumu Cietuma administrācijai, lai tiktu ierosināta administratīvā lieta par sākotnējā lēmuma atzīšanu par prettiesisku.

Ņemot vērā APL 1.panta pirmajā daļā, 51. un 56.pantā, 76.panta otrajā daļā, kā arī Kodeksa 71.panta piektajā daļā noteikto, secināms, ka iestāde, kura ir tiesīga ierosināt administratīvo lietu par Cietuma priekšnieka administratīvā akta tiesiskuma izvērtēšanu uz pieteicēja iesnieguma pamata, ir Pārvalde. No minētā izriet, ka APL 56.panta pirmajā daļā minētā iestāde, kura ir tiesīga pieņemt pieteicēja mutvārdu iesniegumu un attiecīgi to noformēt rakstveidā, ir Pārvalde. Nav pamatota pieteicēja atsauce uz APL 56.panta trešo daļu, jo konkrētajā gadījumā strīda par lietas (administratīvā akta apstrīdēšana) piekritību nepastāv un iestāde, kurai piekritīga lietas par sākotnējā lēmuma apstrīdēšanu izskatīšana ir tieši atrunāta Kodeksā, un labi zināma pieteicējam, ko apliecina pieteicēja 2017.gada 27.janvāra iesniegumā Cietumam norādītais.

Izskatot pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesniegumu, Cietuma 2017.gada 23.janvāra vēstulē pieteicējam pēc būtības norādīts, ka iesniegumā minētais nav piekritīgs izskatīšanai Cietuma administrācijai un pieteicējam ir jāvēršas Pārvaldē.

Pieteicējs nepareizi interpretē APL 56.pantā piešķirtās tiesības vērsties iestādē ar mutvārdu iesniegumu. Minētais normatīvais regulējums, paredz iesniegt mutvārdu iesniegumu, ja iesniedzējs ierodas iestādē klātienē, proti, noteiktajā iestādes pieņemšanas laikā un pie noteiktās personas, kura konkrētajā dienā ir norīkota pieņemt apmeklētājus. Tiesību normas neparedz iestādei pienākumu ierasties pie iesniedzēja (uzturēšanās/dzīves vietā) vai nogādāt iesniedzēju iestādē, lai viņš varētu iesniegt mutvārdu iesniegumu.

Neatbilst faktiskajiem apstākļiem pieteikumā norādītais, ka pieteicējs 2016.gada 22.decembra iesniegumā ir atsaucies uz APL 56.panta piektās daļas nosacījumiem. Nevienā no Cietuma priekšniekam adresētājiem iesniegumiem pieteicējs nav minējis APL 56.panta piekto daļu (atsauces bija tikai uz pirmo un trešo daļu).

[4.6] Atsaucoties uz APL 89.pantā noteikto, Pārvalde nekonstatēja, ka ar Pārvaldes vai Cietuma rīcību būtu būtiski aizskartas pieteicēja tiesības.

[5] Cietums tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu uzskata par nepamatotu, balstoties uz Lēmumā un Pārvaldes rakstveida paskaidrojumā norādītajiem argumentiem, papildus paskaidrojot turpmāk norādīto.

[5.1] Pieteicējs pieteikumā tiesai detalizēti apraksta notikumus, kas pakārtoti saistīti ar viņa pieļautā disciplīnas pārkāpuma fiksēšanas pamatotību, bet nenorāda nevienu faktu par to, kas notika Cietuma /kamera/.kamerā pulksten 7.15, vai šajā laikā pieteicējs bija izpildījis viņam noteiktos pienākumus.

[5.2] Dežūras maiņas laikā Cietuma uzrauga pienākumos cita starpā ietilpst notiesāto personu pārkāpumu konstatēšana un fiksēšana. Par notiesāto režīma pārkāpumiem amatpersona sastāda ziņojumus un paziņo Cietuma priekšnieka dežūrējošam palīgam. Pēc ziņojuma sastādīšanas tiek pieņemts rakstisks paskaidrojums no notiesātā. Ja notiesātais atsakās no rakstiska paskaidrojuma, par to izdara ierakstu ziņojumā, ko apliecina divas amatpersonas ar savu parakstu. Katru ziņojumu par ieslodzīto režīma pārkāpumiem Cietuma priekšnieka dežūrējošais palīgs pārbauda. Šāda kārtība ir noteikta Pārvaldes 2007.gada 28.februāra iekšējos noteikumos Nr.1/12-1.kārt. „Apcietināto un notiesāto uzraudzības kārtība ieslodzījuma vietās" un uzraugu pienākums ir to ievērot un izpildīt.

[5.3] No pieteicēja 2017.gada 5.janvāra sūdzībā Pārvaldei norādītā secināms, ka pieteicējs zināja, ka Ziņojumu sastādījuši uzraugi Deģis un Gidvilo. Turklāt no šīs sūdzības secināms, ka pieteicējs ar nodomu nerakstīja paskaidrojumu par režīma pārkāpumu, bet, lai uzraugi nenorādītu Ziņojumā, ka pieteicējs atteicies sniegt rakstveida paskaidrojumu, noformēja Ziņojuma sadaļā atzīmi, uzraugs atteica pieteicējam dot iepazīties ar Ziņojumu, ko apliecināja ar savu parakstu.

Pieteicējam ir labi zināms, ka gadījumā, ja viņš atteiktos sniegt rakstveida paskaidrojumu, divas Cietuma amatpersonas ir tiesīgas veikt attiecīgu ierakstu Ziņojumā par notiesātā atteikumu sniegt rakstveida paskaidrojumu.

Neviens normatīvais akts nenoteic notiesātajai personai obligātu pienākumu sniegt rakstveida paskaidrojumu par fiksēto režīma pārkāpumu, kura apstākļi izklāstīti Ziņojumā par notiesātā disciplīnas pārkāpumu. Ziņojumā ir sadaļa „Notiesātā paskaidrojums", tomēr, ja notiesātais nevēlas sniegt rakstveida paskaidrojumu par pārkāpumu, tad Cietuma administrācija nekādā veidā nevar piespiest notiesāto rakstīt to un apliecināt ar parakstu, tā ir notiesātās personas brīva griba.

[5.4] Cietumam nav pamata apšaubīt Cietuma Uzraudzības daļas amatpersonas sastādītajā Ziņojumā norādīto informāciju par fiksētajiem režīma pārkāpumiem. Turklāt pieteicējam ir labi zināmi brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi, ar kuriem pieteicējs ir vairākkārt iepazīstināts pret parakstu, kā arī tas, ka par brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumiem tiek piemērots kāds no Kodeksa 70.pantā noteiktajiem sodiem.

No Cietuma rīcībā esošas informācijas izriet, ka pieteicēja ieskatā visi Cietuma Uzraudzības daļas amatpersonu noformētie ziņojumi, kas sastādīti par pieteicēja disciplīnas pārkāpumiem, ir nepamatoti, melīgi, safabricēti. Pieteicējam ir raksturīga Cietuma amatpersonu konstatēto faktu sagrozīšana, neatzīšana. Arī izvērtējot identisku faktu aprakstu divos dažādos dokumentos, kurus noformējis pieteicējs, konstatējams, ka informācija ir apzināti atspoguļota tā, kā katrā konkrētā dokumentā izdevīgāk pieteicējam; konstatējamas arī pretrunas pieteicēja norādītajā informācijā. Tā, piemēram, 2017.gada 5.janvāra sūdzībā Pārvaldei pieteicējs norādījis uzraugu, kuri sastādījuši Ziņojumu, uzvārdus, savukārt pieteikumā uzraugu uzvārdi apzināti netiek norādīti.

No pieteicēja sastādītajiem dokumentiem secināms, ka pieteicējs apzināti maldina tiesu, radot iespaidu, ka viņš pat nav zinājis, ka tā lapa, uz kuras viņu mēģināja piespiest parakstīties uzraugi, nav Ziņojums, jo tiesai norādījis, ka viņam uzraugi iedevuši kaut kādu standarta formas lapu, uz kuras likuši parakstīties. Pārvaldei savukārt pieteicējs norāda, ka viņam uzraugi nolikuši priekšā Ziņojumu.

No Cietuma rīcībā esošas informācijas konstatējams, ka pieteicējs ir persona, kas tendēta uz konfliktiem, faktu sagrozīšanu, arī amatpersonu prāta

spēju un godprātības apšaubīšanu.

Arī komunikācijas laikā ar amatpersonām pieteicējs piekopj agresīvu, impulsīvu žestikulēšanu, pieteicējam raksturīga rīcība – mēģināt izraut no amatpersonu rokām dokumentus. Pieteicējs formulē uzraugu darbības dienesta pienākumu izpildes laikā kā pret viņu vērstu provokāciju, kuru, pieteicēja prāt, pastiprina apstāklis, ka uzraugi jau iepriekš (2 gadus atpakaļ) arī bija noformējuši par pieteicēja rīcību melīgus ziņojumus.

Pārvaldei adresētajā sūdzībā pieteicējs nav norādījis, ka nepārsūdz Ziņojumu un uz tā pamata pieņemto lēmumu. Pārvalde, izvērtējot pieteicēja 2017.gada 5.janvāra sūdzību, konstatējusi, ka pieteicējs faktiski apstrīd Cietuma administrācijas rīcību, proti, Ziņojumu par notiesātā disciplīnas pārkāpumu un 2016.gada 22.decembrī piemēroto disciplinārsodu. Līdz ar to pieteicēja tiesības apstrīdēt sākotnējo lēmumu netika ierobežotas. Izskatot pieteicēja 2017.gada 5.janvāra sūdzību un 2017.gada 2.marta sūdzību, Pārvalde 2017.gada 9.maijā pieņēma Lēmumu.

[5.5] APL 6.nodaļā, tostarp 56.pantā, noteikta administratīvā procesa virzība iestādē. Līdz ar to pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesniegums, kurā ietvertas atsauces uz APL 56.panta pirmo un trešo daļu nav iesniegts pēc piekritības, tādējādi Cietums sniedzis pieteicējam rakstveidā informāciju, kurā norādījis iestādi, kurai lieta ir piekritīga, proti, Pārvaldi. Arī no lielas materiāliem ir secināms, ka, izskatot pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesniegumu, 2017.gada 23.janvārī Cietuma administrācija noformēja atbildi, kurā pēc būtības norādījusi pieteicējam, ka iesniegumā norādītais nav piekritīgs izskatīšanai Cietuma administrācijai un pieteicējam ir jāvēršas Pārvaldē.

[5.6] No informācijas par Cietuma Automatizētajā lietvedības sistēmā reģistrētajiem pieteicēja iesniegumiem konstatējams, ka 2016.gada decembrī reģistrēti divi pieteicēja iesniegumi, proti, 2016.gada 14.decembrī Nr.M-1908 un 2016.gada 23.decembrī Nr.M-1978.

Cietumā nav saņemts pieteicēja 2016.gada 28.decembra iesniegums, līdz ar to nav bijis iespējams sniegt atbildi uz to.

Iepazīstoties ar dažāda satura dokumentiem, kurus noformējis pieteicējs, konstatējams, ka vairumā gadījumos viņš norāda amatpersonu (Cietuma uzraugu un citu amatpersonu) uzvārdus, pat ne tikai uzvārdus, bet arī personas kodus, kas vērtējams kā klajš Fizisko personu datu aizsardzības likuma 6.panta pārkāpums no pieteicēja puses. Pat likumdevējs noteicis, ka Cietuma amatpersonu dienesta apliecības nesatur informāciju par personas kodu, tomēr pieteicējs to norāda savos iesniegumos un šāda personas koda izmantošana nav tiesiska.

[5.7] Lai arī Noteikumu Nr.137 2.pielikuma 3.1.apakšpunkta 25.punktā ir noteikts, ka katrai Pārvaldes amatpersonai izsniedzamas divas plastikāta piespraudes ar uzvārdu, tomēr Cietuma amatpersonu rīcībā šobrīd šādas piespraudes nav. Turklāt Ministrijas 2017.gada 21.februāra vēstulē pieteicējam paskaidrots, ka Pārvalde 2016.gada 17.novembrī izsludināja atklātu konkursu, tostarp par plastikāta piespraužu iepirkumu, tomēr minētais konkurss tika izbeigts bez rezultāta, tādēļ tiek plānots izsludināt jaunu iepirkuma konkursu plastikāta piespraužu iegādei.

[5.8] Pieteicēja apgalvojums, ka Cietuma atbildes nav sniegtas pēc būtības, ir nepamatots. Saskaņā ar Kodeksa 71.panta piekto daļu, apstrīdēt uzlikto sodu ir pieteicēja, nevis Cietuma pienākums.

Cietums vērš tiesas uzmanību uz to, ka laikā, kad Cietums izskatīja pieteicēja 2017.gada 27.janvāra iesniegumu, Cietuma administrācija jau bija saņēmusi no Pārvaldes 2017.gada 8.februāra informācijas pieprasījumu Nr.1/12-M/162, no kura satura un pieprasītās informācijas nepārprotami konstatējams, ka pieteicējs ar 2017.gada 5.janvāra sūdzību faktiski ir apstrīdējis Cietuma administrācijas rīcību – noformēto Ziņojumu un 2016.gada 22.decembrī piemēroto disciplinārsodu. Līdz ar to pieteicēja tiesības netika ierobežotas, kā arī netika liegta iespēja aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā, ko apliecina tiesā iesniegtais pieteikums.

[5.9] Atsauce uz Kriminālprocesa likuma 342.panta otro daļu, kopsakarā ar pieteicēja problēmjautājumiem, norādīta nepamatoti, jo minētā tiesību norma attiecas uz sūdzībām, kas iesniegtas par kriminālprocesu veicošās amatpersonas rīcību vai nolēmumu un to var iesniegt procesā iesaistītā persona, kā arī persona, kuras tiesības vai likumīgās intereses ir aizskartas ar konkrēto rīcību vai nolēmumu.

[5.10] Pieteicējs ir saņēmis Cietuma atbildes Iesnieguma likumā noteiktā kārtībā. Tādējādi Cietums ir izpildījis pienākumu sniegt pieteicējam atbildes, kurās ir izvērtēti uzdotie jautājumi un tie motivēti atbildēti.

Taču jāņem vērā, ka atbildes sniegšana uz iesniegumu aprobežojas tieši ar atbildi uz iesniegumu un neietver citas faktiskās vai tiesiskās darbības, kuras iestāde varētu veikt savas kompetences ietvaros, proti, pieteicējs, atsaucoties uz likumu, nevar prasīt, lai atbildot uz iesniegumu, Cietums veiktu darbības, kuras nav reglamentētas ar tiesību normām.

„Atbilde pēc būtības" nozīmē to, ka ir sniegta atbilde par pieteicēja uzdotajiem jautājumiem. Taču tas negarantē pieteicējam tiesības saņemt konkrēta satura atbildi, kur būtu pausts tieši tāds viedoklis par jautājumu, kā pieteicējs to vēlas.

[5.11] Pieteikumā iekļautajām atsaucēm uz Satversmes, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas pārkāpumiem ir formāls raksturs un tās nesatur katrai pieteikumā minētajai prasībai atbilstošu pamatojumu.

[6] Tiesā iesniegtajā iesniegumā pieteicējs atkārtoti uzver, ka pieteikums ir iesniegts par Cietuma darbinieku nelikumīgo rīcību, nevis pieteicējam piemērotā disciplinārsoda pārsūdzēšanu.

Attiecībā uz pieteicējam piemēroto disciplinārsodu pieteicējs paskaidro, ka no 2006.gada pieteicējam ir mugurkaula jostas daļas deformējoša spondiloze ar radikulopātiju labajā pusē. Tas ir radikulīts ar labās puses nejutīgumu, muguras nervu saknīšu saspiešanas gadījumā, nekustīgums (nevar pakustēties). Sakarā ar šādu veselības stāvokli pieteicējam tika izdota atļauja gulēt arī dienas laikā.

Tiesa atzinusi par prettiesiskiem vairākus pieteicējam piemērotos sodus, kurus Pārvalde atzinusi par tiesiskiem.

[7] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, balstoties uz tajā norādītajiem argumentiem un apsvērumiem.

Papildus norādīja, ka konsīlija sastāvs nav bijis likumīgs.

Pārvaldes un Cietuma pārstāves pieteikumu neatzina, balstoties uz sākotnējā lēmumā, Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādīto.

Lietā kā liecinieki nopratinātas personas /pers.E/, /pers. T/ un /pers. K/.

Motīvu daļa

[8] No lietas materiāliem, kas tiesā iesniegti līdz lietas izskatīšanas uzsākšanai pēc būtības, secināms, ka pieteicējs nav varējis un nevar iebilst pret viņam piemēroto disciplinārsodu, jo pieteicējam nav bijusi iespēja uzzināt, par ko viņš ir sodīts. Tādēļ viņš iebilst pret procesu, kura rezultātā pieņemts lēmums par viņa disciplināro sodīšanu.

No tiesas sēdē sniegtajiem pieteicēja paskaidrojumiem tiesa secina, ka pieteicējs tomēr arī uzskata, ka lēmums, ar kuru viņš saukts pie disciplināratbildības un sodīts, nav tiesisks, jo papildus pārkāpumiem, kuri pieteicēja ieskatā pieļauti saistībā ar viņa saukšanu pie disciplināratbildības, pārkāpumi, par kuriem viņš saukts pie disciplināratbildības un sodīts, nav pierādīti.

[9] Saskaņā ar APL 103.panta pirmo daļu administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana.

Tiesu praksē konsekventi atzīts, ka, ja iestādes rīcības rezultātā ir izdodams administratīvais akts, tad tā nav atzīstama par faktisko rīcību (*Augstākās tiesas 2009.gada 13.februāra lēmums lietā Nr.SKA-303/2009 (A42593707)*). Tādējādi administratīvā akta izdošanas procesā veiktās procesuālās darbības vai arī bezdarbība nav uzskatāma par faktisko rīcību ne APL 89.panta pirmās daļas, ne otrās daļas izpratnē.

Turklāt ne katra normatīvajā aktā noteiktā iestādes pienākuma neizpilde ir uzskatāma par iestādes faktisko rīcību, kas ir pārsūdzama administratīvā procesa kārtībā (*Augstākās tiesas 2008.gada 26.novembra lēmums lietā Nr.SKA-837/2008 (A42380305)*).

Tā kā Cietuma darbības, ar kurām pieteicējs nav apmierināts, ir veiktas tā procesa ietvaros, kura rezultātā pieņemts lēmums par pieteicēja disciplināro sodīšanu, vai ir ar to saistītas, tās katra atsevišķi APL izpratnē nav atzīstamas par iestādes faktisko rīcību, bet gan ir administratīvā akta izdošanas procesā veiktas darbības, kas pārbaudāmas, vērtējot to ietekmi uz pieņemto lēmumu par pieteicēja disciplināro sodīšanu.

[10] Disciplinārsods – aizliegt uz vienu mēnesi pirkt pārtikas produktus un tabakas izstrādājumus brīvības atņemšanas iestādes veikalā – pieteicējam uzlikts ar sākotnējo lēmumu.

Sākotnējais lēmums par disciplinārsoda piemērošanu savu galīgo noformējumu ir ieguvis ar Lēmumu.

Tā kā atbilstoši Kodeksa 71.panta piektajai daļai disciplinārsoda apstrīdēšana Pārvaldes priekšniekam neaptur tā izpildi, lēmums, ar kuru pieteicējam piemērots disciplinārsods, ir uzskatāms par izpildītu. Savukārt, tā kā lēmums ir izpildīts, tas ir atzīstams par spēku zaudējušu.

Gadījumos, kad lēmums ir zaudējis spēku, tiesa vairs nevar lemt par tā atcelšanu. Tādā gadījumā var runāt vienīgi par lēmuma atzīšanu par prettiesisku.

Atbilstoši APL 184.panta otrajai daļai pieteikumu par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku vai tā izdošanas procesā pieļauta procesuālā pārkāpuma konstatēšanu var iesniegt, ja tas ir radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu un ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

Ar ī Augstākā tiesa ir atzinusi, ka patstāvīgs prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku pieļaujams tad, ja tiesas konstatējums par administratīvā akta prettiesiskumu nepieciešams, lai persona varētu pieprasīt atlīdzinājumu vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos (*Augstākās tiesas 2017.gada 11.septembra lēmums lietā Nr.SKA-1302/2017 (A420235916)*).

Līdz ar to lietā vispirms noskaidrojams, vai ir pamats procesa turpināšanai lietā.

Pieteicējs procesa turpināšanas nepieciešamību pamatojis ar vēlmi vērsties iestādē, lai prasītu atlīdzinājumu un ar vēlmi nepieļaut līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

Tādēļ ir konstatējams pamats procesa turpināšanai un Lēmuma tiesiskuma vērtēšanai.

[11] Tiesa no lietas materiāliem konstatē turpmāk norādītos apstākļus.

[11.1] 2015.gada jūnijā un 2.novembrī pieteicējs parakstījās par to, ka ir iepazīstināts ar Cietuma notiesāto personu dienas kārtību (kas apstiprināta ar Cietuma priekšnieka p.i. 2015.gada 28.oktobra rīkojumu Nr.87), kā arī ir informēts par to, ka par iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumiem un uzturēšanas režīma neievērošanu pieteicējs tiks disciplināri sodīts (*lietas 92.-94.lapa*).

[11.2] 2016.gada 12.decembrī Cietuma uzraudzības daļas uzraugi /pers.E/ un N./pers. D/ sastādīja Ziņojumu par notiesātā disciplīnas pārkāpumu (turpmāk – Ziņojums). Ziņojumā norādīts, ka pieteicējs 2016.gada 12.decembrī pulksten 7.15 /kamera/.kamerā nebija saklājis savu gultasvietu atbilstoši Cietumā noteiktajam paraugam (gulēja zem segas). Uzrauga likumīgās prasības pārtraukt režīma pārkāpumu pieteicējs ignorēja, uzraugu uzrunāja uz „tu" („raksti ziņojumu, izlasi pats, kas te rakstīts"). Tādējādi ar savu rīcību pieteicējs neievēroja Noteikumu Nr.423 44.4., 44.9., 44.6.apakšpunktu.

Pieteicējs Ziņojumā veicis atzīmi „Uzraugs /pers.D/ atteica dot iepazīties ar ziņojumu" (*lietas 47.lapa*).

[11.3] 2016.gada 22.decembrī Cietuma priekšnieks pieņēma sākotnējo lēmumu, ar kuru nolēma pieteicējam par Noteikumu Nr.423 44.4, 44.6. un 44.9.apakšpunkta pārkāpumu piemērot sodu – vienu mēnesi aizliegt pirkt pārtiku un tabakas izstrādājumus. Lēmumā veikta atzīme „Notiesātais atteicās parakstīt lēmumu, bet ar to iepazinās, ko apliecina RD vecākā inspektore Valsts amatpersona, uz-gs /pers. K/" (*lietas 48.lapa*).

[11.4] 2016.gada 23.decembrī Cietumā saņemts pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesniegums (Cietuma reģistrācijas Nr.M-1978) (*lietas 60.lapa*).

Iesniegumā pieteicējs norāda, ka 2016.gada 12.decembrī uz pieteicēju tika uzrakstīts nepatiess Ziņojums, uz kura pamata pieteicējs tika sodīts ar Cietuma priekšnieka lēmumu. Tā kā pieteicējs sodīts uz melīgu faktu pamata, pieteicējs, pamatojoties uz APL 56.panta pirmajā daļā noteikto, lūdz Cietuma administrācijas attiecīgo personu sastādīt rakstisku iesniegumu strīda par uzlikto sodu izskatīšanai padotības kārtībā kā to paredz APL 56.panta trešā daļa.

Tā kā pieteicējam aizliedza iepazīties ar Ziņojumu, pieteicējs nezina tā numuru. Tā kā pieteicējam aizliedza iepazīties ar sākotnējo lēmumu, arī lēmuma numuru un datumu pieteicējs nezin. Tomēr abos gadījumos pieteicējam pieprasīja tikai parakstīties norādītajā vietā.

[11.5] 2017.gada 23.janvāra vēstulē Nr.2/2-251 „Par iesnieguma izskatīšanu" Cietuma priekšnieks sniedza atbildi uz pieteicēja 2017.gada 22.decembra iesniegumu (*lietas 61.lapa*). Vēstulē norādīts, ka saskaņā ar Kodeksa 71.panta piektās daļas nosacījumiem uzlikto sodu notiesātais var apstrīdēt Pārvaldes priekšniekam APL noteiktajā kārtībā. Papildus norādīts, ka 2016.gada 12.decembrī tika sastādīts Ziņojums Nr.1121 par pieteicēja disciplīnas pārkāpumu un 2016.gada 22.decembrī Cietuma priekšnieks pieņēma lēmumu par soda piemērošanu pieteicējam. Ņemot vērā norādīto kopsakarā ar Kodeksa 71.panta piektās daļas nosacījumiem, minēto lēmumu pieteicējam ir tiesības pārsūdzēt Pārvaldē.

[11.6] 2017.gada 11.janvārī Pārvaldē saņemta pieteicēja 2017.gada 5.janvāra sūdzība (*lietas 44.-45.lapa*).

Sūdzībā pieteicējs norāda, ka 2016.gada 12.decembrī uzraugi /pers. D/ un /pers. E/(vārdu atteicās nosaukt) sastādīja uz pieteicēju Ziņojumu par režīma pārkāpumu. Kad pieteicējs tika izsaukts iepazīties ar šo Ziņojumu, pieteicējam nolika priekšā Ziņojumu un lika Ziņojuma lapas beigās parakstīties. Pieteicējs atteicās parakstīties norādītajā vietā, pieprasot atļaut iepazīties ar Ziņojuma saturu un vajadzības gadījumā pārrakstīt „vārds vārdā". Iepazīties ar Ziņojuma saturu un to pārrakstīt pieteicējam aizliedza. Uzraugs aizklāja Ziņojuma saturu un norādīja pieteicējam uz Ziņojuma beigām, kur jāparakstās un jāuzraksta datums, bet lasīt un pārrakstīt Ziņojumu neļāva, jo tas likumā neesot atļauts.

Pieteicējs uzskata, ka viņam ir likumā paredzētas tiesības iepazīties (izlasīt) Ziņojumu, lai varētu uzrakstīt paskaidrojumu un strīda risināšanai Administratīvajā rajona tiesā – pārrakstīt. Tāpēc arī Ziņojumā ir sadaļa paskaidrojumam.

Pieteicējam tika atbildēts, ka uzraugiem nav vajadzīgs pieteicēja paskaidrojums, bet nepieciešams tikai, lai pieteicējs to paraksta. Pēc šāda strīda pieteicējs saprata, ka viņam nedos iepazīties ar Ziņojumu, līdz ar to pieteicējs to neparakstīs. Baidoties, ka Ziņojumā varētu tikt veikti kādi labojumi, pieteicējs piekrita Ziņojuma parakstīšanai. Tad uzraugs N./pers. D/ nolika Ziņojumu uz galda, ar roku nosedzot Ziņojuma saturu, lai pieteicējs nevarētu to izraut un izlasīt. Pieteicējs ar savu roku piespieda lapu pie galda un ātri uzrakstīja, ka pieteicējam nav devuši to izlasīt un parakstīja.

Sūdzībā pieteicējs lūdza sniegt atbildes uz šādiem jautājumiem: vai pieteicējam ir tiesības izlasīt Ziņojumu; vai pieteicējam ir tiesības pārrakstīt Ziņojumu; vai uzraugam bija tiesības aizliegt pieteicējam iepazīties (izlasīt) un pārrakstīt sastādīto Ziņojumu; vai pieteicējam obligāti jāparaksta uzrauga sastādītais Ziņojums, neizlasot, neiepazīstoties ar Ziņojuma tekstu.

Pieteicējs lūdz sniegt atbildi, kāpēc Cietumā netika izpildīts Eiropas padomes Ministru komitejas Ieteikuma Rec (2006) 2 dalībvalstīm par Eiropas

cietumu noteikumiem 57.2 „b", 59 „a", „b", „c" un „d" apakšpunkts.

2016.gada 22.decembrī inspektore atnesa pieteicējam parakstīt Cietuma priekšnieka lēmumu par pieteicējam uz Ziņojuma pamata piemēroto disciplinārsodu. Pieteicējs paņēma viņam iedoto lēmumu, lai iepazītos ar to un parakstītos par iepazīšanos. Kad pieteicējs sāka iepazīties ar lēmumu, uzraugs, kas atradās blakus inspektorei, sāka pieteicējam norādīt, ka pieteicējam ir tikai jāparaksta lēmums. Uz pieteicēja norādi, ka pieteicējam ir tiesības iepazīties (izlasīt) lēmumu, uzraugs norādīja (uzkliedza), ka pieteicējam ir tikai jāparakstās lēmumā. Pēc tam uzraugs izrāva pieteicējam no rokām lēmumu un atdeva to inspektorei. Savu darbību uzraugs paskaidroja ar to, ka viņam liekas un viņš domā, ka pieteicējs ir domājis kaut ko rakstīt un pierakstīt lēmumā. Uz pieteicēja jautājumu, kāpēc uzraugs tā domā, uzraugs atbildējis, ka viņam tas pieteicējam nav jāpaskaidro. Jautājot inspektorei, kāpēc uzraugs nedod pieteicējam iepazīties ar lēmumu, inspektore atbildēja, ka pieteicējam ir tikai jāparaksta lēmums. Minētais incidents beidzās ar to, ka pieteicējs norādīja, ka pieteicējam, pirms jebkura dokumenta parakstīšanas, ir tiesības ar to iepazīties. Pēc kā inspektore aizgāja ar visu lēmumu. Turklāt pieteicējs lūdza uzraugu nosaukt savu vārdu, uzvārdu, bet uzraugs atteicās to izdarīt. Tā pieteicējs netika iepazīstināts ar Cietuma priekšnieka lēmumu par pieteicējam uzlikto sodu, kas pamatots ar uzrauga /pers. E/Ziņojumu. Līdz ar to pieteicējs lūdz sniegt atbildes uz šādiem jautājumiem: vai pieteicējam ir tiesības iepazīsties (izlasīt) ar Cietuma priekšnieka lēmumu par pieteicējam uzlikto sodu; vai pieteicējam ir tikai pienākums parakstīties lēmumā, neizlasot to; vai uzrauga darbības, izraujot pieteicējam no rokām lēmumu un neļaujot to izlasīt, bija likumīgas; vai uzraugam ir tiesības uz kādām fiziskām darbībām, tikai uz uzrauga aizdomu pamata.

Papildus pieteicējs lūdz skaidrot, vai inspektorei nav pienākums nosaukt savu vārdu, uzvārdu, vai uzraugiem nav pienākums nēsāt vizītkarti ar vārdu, uzvārdu.

Nedodot pieteicējam iepazīties ar Ziņojumu un Cietuma priekšnieka lēmumu, pieteicējam tiek liegtas tiesības apstrīdēt Ziņojuma un lēmuma likumību.

Turklāt, vai Cietuma administrācijas personai, kas saņēma Ziņojumu ar pieteicēja atzīmi, ka pieteicējam nav dota iespēja iepazīties (izlasīt) Ziņojumu, lemjot par soda piemērošanu, nebija jāiepazīstina pieteicēju ar Ziņojumu, vai vismaz jānoskaidro, kāpēc pieteicējs nav iepazīstināts ar to. Un, vai pieņemot lēmumu, Cietuma administrācijai nebija vismaz mutiski jāuzklausa pieteicēja paskaidrojums par Ziņojumu.

[11.7] 2017.gada 25.janvārī Pārvaldē saņemta pieteicēja 2017.gada 23.janvāra sūdzība (Pārvaldes reģistrācijas Nr.M/418) (*lietas 105.lapa*).

Sūdzībā norādīts, ka 2016.gada 22.decembrī pieteicējs nodeva iesniegumu, kas adresēts Cietuma priekšniekam. Iesniegumā pieteicējs lūdza rakstveidā noformēt iesniegumu augstākai iestādei tālāka strīda risināšanai par Cietuma uzrauga pretlikumīgu rīcību 2016.gada 12.decembrī un uzrauga un inspektores rīcību 2016.gada 22.decembrī. Savu lūgumu pieteicējs pamatoja ar APL 56.pantu. Līdz sūdzības sastādīšanai pieteicējs nav saņēmis atbildi uz savu iesniegumu. Turklāt pieteicējs, pamatojoties uz APL 56.panta piekto daļu, rakstveidā lūdza Cietuma priekšniekam sniegt pieteicējam informāciju, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 128.pantu un APL nepieciešama strīda risināšanai augstākā institūcijā. Arī uz šo savu iesniegumu par pieteicējam nepieciešamo informāciju, pieteicējs atbildi nav saņēmis. Pieteicējs uzskata šādu Cietuma administrācijas faktisko rīcību par pretlikumīgu un pieteicēja tiesību ignorēšanu un neievērošanu. Sūdzībā pieteicējs lūdz konstatēt pieteicēja tiesību neievērošanu, kā arī Satversmes un APL neievērošanu.

[11.8] 2017.gada 27.janvārī Pārvalde pieteicēja 2017.gada 23.janvāra sūdzību pārsūtīja izskatīšanai Cietumam (*lietas 104.lapa*).

[11.9] 2017.gada 30.janvārī Cietumā saņemts pieteicēja 2017.gada 27.janvāra iesniegums (Cietuma reģistrācijas Nr.M-177) (*lietas 62.lapa*).

Iesniegumā norādīts, ka Cietuma priekšnieka 2017.gada 23.janvāra atbilde uz pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesniegumu neatbilst iesniegumā norādītajam. Pieteicējs atkārtoti uzsver, ka nav ticis iepazīstināts ar Ziņojumu un lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu. Pieteicējs ļoti labi zina, kur un kā var pārsūdzēt nepamatotus sodus. Tomēr kā pieteicējs var kaut ko pārsūdzēt, ja nav iepazīstināts ar Ziņojumu un lēmumu. Tā kā pieteicējs netika iepazīstināts ar minētajiem dokumentiem, bet viņam lika tikai parakstīties, ir pārkāptas pieteicēja tiesības – iepazīties ar abiem dokumentiem un pārsūdzēt tos. Tāpēc, pamatojoties uz Satversmes 92.pantu, Kodeksa 74.panta piekto daļu, kā arī APL 56.pantu, pieteicējs lūdz Cietuma administrāciju, pamatojoties uz viņa iesniegumā norādīto, rakstiski sastādīt pārsūdzības sūdzību iesniegšanai augstākā instancē.

Pieteicējs uzsver, ka par pieteicēja lūgumu, kas pamatots ar APL 56.pantu, 2017.gada 23.janvāra atbildē nekas nav minēts. Līdz ar to pieteicējs lūdz Cietuma administrāciju sniegt pieteicējam atbildi pēc būtības uz pieteicēja 2016.gada 22.decembra un 2017.gada 27.janvāra iesniegumu.

[11.10] 2017.gada 3.februārī Pārvaldē saņemts pieteicēja 2017.gada 31.janvāra iesniegums (Pārvaldes reģistrācijas Nr.M/592).

Iesniegumā pieteicējs norāda, ka uzskata, ka Pārvalde nav iepazinusies ar pieteicēja 2017.gada 23.janvāra sūdzību pēc būtības, bet formāli nosūtījusi pieteicēja sūdzību izskatīšanai tai personai, par kuru pieteicējs sūdzas. Pieteicējs uzskata, ka Pārvalde, pārsūtot Cietumam pieteicēja 2017.gada 23.janvāra sūdzību, ir pārkāpusi Kodeksa 50.pantu, Satversmes 104.pantu un Kriminālprocesa likuma 342.pantu, 342.panta otro daļu. Līdz ar to pieteicējs lūdz Pārvaldi sniegt pieteicējam atbildi pēc būtības uz pieteicēja 2017.gada 5.janvāra sūdzību un 2017.gada 23.janvāra sūdzību (*lietas 124.lapa*).

[11.11] 2017.gada 10.februārī Pārvaldē saņemts pieteicēja 2017.gada 7.februāra iesniegums (Pārvaldes reģistrācijas Nr.M/720), kurā pieteicējs atkārtoti norāda, ka viņam 2016.gada 12.decembrī u n 2016.gada 22.decembrī, neļaujot iepazīties ar dokumentiem, Cietuma amatpersonas lika parakstīties šajos dokumentos par iepazīšanos ar tiem. Papildus pieteicējs norāda, ka, lai varētu vērsties tiesā par uzraugu nelikumīgo rīcību, pieteicējs vērsās pie Cietuma priekšnieka ar iesniegumu, lūdzot uzrādīt pieteicējam uzraugu vārdus, uzvārdus. 2 mēnešu laikā pieteicējs atbildi uz šo iesniegumu nav saņēmis. Līdz ar to pieteicējs cita starpā lūdz sniegt pieteicējam atbildi, kāpēc Cietums 2 mēnešu laikā nav uzrādījis pieteicējam uzraugu un vienības priekšnieka uzvārdus (*lietas 123.lapa*).

[11.12] 2017.gada 13.februārī Pārvaldes priekšnieks pieņēma lēmumu Nr.1/12-M/162, ar kuru, pamatojoties uz APL 64.panta otro daļu, nolēma pagarināt pieteicēja 2017.gada 5.janvāra sūdzības izskatīšanas termiņu līdz 2017.gada 31.martam (*lietas 168.lapa*).

[11.13] 2017.gada 17.februārī Cietuma uzraudzības daļas uzraugs /pers.E/ sastādīja dienesta ziņojumu (*lietas 49.lapa*), tajā norādot turpmāko:

2016.gada 12.decembrī pulksten 7.05, veicot apgaitu 3.postenī, /pers.E/ caur durvju actiņu konstatēja, ka /kamera/.kamerā vairāki notiesātie guļ zem segas, tādējādi pārkāpjot iekšējās kārtības noteikumus. Lai varētu ieiet kamerā un pilnvērtīgi fiksēt pārkāpumu, /pers.E/ zvanīja uz dežūrdaļu un informēja maiņas vecāko par situāciju, lūdzot uz 3.posteni nosūtīt vēl kādu uzraugu.

Pēc dažām minūtēm pie /pers.E/ uz 3.posteni atnāca uzraugs N./pers. D/. /pers.E/ kopā ar N./pers. D/ atvēra /kamera/.kameras durvis, /pers.E/ iegāja kamerā, bet uzraugs N./pers. D/ palika pie durvīm. Ieejot kamerā /pers.E/ vērsās pie notiesātajiem, kuri neievēroja iekšējās kārtības noteikumus, tostarp arī pie pieteicēja, kurš gulēja gultā, apsedzies ar segām, klaji ignorēdams Cietuma iekšējās kārtības noteikumus un Cietumā noteikto dienas kārtību. Uz prasību saklāt savu guļamvietu atbilstoši Cietumā noteiktajam vienotajam paraugam „reaģēja uzbrūkošā tonī, paziņojot, ka viņam tas neesot jādara, jo iekšējās kārtības noteikumi uz viņu neattiecas, ko apliecinot rakstiska atļauja, kas esot pie viņa". Ar šādu atļauju iepazīties /pers.E/ neizdevās, jo pieteicējs atteicās dot /pers.E/ šādu iespēju, apgalvojot, ka atļauju uzrādot, tā pazūdot, kas jau iepriekš esot noticis. Visas sarunas laikā pieteicējs nepārtraukti uzrunāja /pers.E/ uz „tu".

Par fiksētajiem pārkāpumiem tika sastādīts Ziņojums un pieteicējs tika izvests no kameras. Uzraugs N./pers. D/ iedeva pieteicējam Ziņojumu, lai viņš varētu iepazīties ar tā saturu un sniegt rakstiskus paskaidrojumus. Pēc Ziņojuma izlasīšanas pieteicējs vairākkārt draudēja /pers.E/ un uzraugam N./pers. D/ ar nepatikšanām un izteica vēlmi norakstīt Ziņojuma saturu uz atsevišķas lapas. Uzraugs N./pers. D/ pieteicējam izskaidroja kārtību, kādā viņš var saņemt Ziņojuma kopiju un lūdza rakstīt paskaidrojumu, uz ko pieteicējs reaģēja, izsakot draudus sūdzēties un ierakstot paskaidrojumu ailē, ka

uzraugs N./pers. D/ esot atteicis pieteicējam iespēju iepazīties ar Ziņojuma saturu, lai gan pieteicējam šāda iespēja bija un viņš to arī izmantoja.

[11.14] 2017.gada 17.februārī Cietuma uzraugs N./pers. D/ sastādīja dienesta ziņojumu (*lietas 50.lapa*), tajā norādot turpmāko:

N./pers. D/ 2016.gada 12.decembrī pulksten 7.10 saņēma rīkojumu no maiņas vecākā – doties uz 3.posteni, kur uzraugs konstatējis ieslodzīto disciplīnas pārkāpumu.

Kopā ar posteņa uzraugu /pers.E/, atverot /kamera/.kameru, N./pers. D/ ieraudzīja, ka vairāki tajā esošie ieslodzītie, to starpā pieteicējs, nav saklājuši savas gultas atbilstoši Cietumā noteiktajam vienotajam paraugam, bet guļ gultās zem segām, tādējādi pārkāpjot dienas kārtību. Uz aizrādījumiem un prasībām pārtraukt režīma pārkāpumu, pieteicējs, turot rokā kaut kādas papīra lapas, atbildēja „raksti ziņojumu, izlasi pats, kas te rakstīts, satiksimies tiesā", tādējādi vēršoties pie uzrauga /pers.E/ uz „tu". Savu gultas vietu viņš nesakārtoja un iepazīties ar papīriem, kuri pēc pieteicēja vārdiem dod viņam tiesības neievērot Cietumā noteikto dienas kārtību un iekšējās kārtības noteikumus, neizdevās, jo pieteicējs atteicās tos uzrādīt, apgalvojot, ka ļoti daudz dokumentu esot pazuduši.

Par pieteicēja disciplīnas pārkāpumu tika sastādīts Ziņojums un viņš tika izvests no kameras, lai varētu iepazīties ar to un sniegt rakstisku paskaidrojumu. Izlasījis Ziņojumu, pieteicējs sāka solīt N./pers. D/ un /pers.E/ lielas nepatikšanas un izteica vēlmi norakstīt Ziņojumu. Pieteicējam tika paskaidrots, ka pašlaik viņš tiek iepazīstināts ar sastādīto Ziņojumu un ir tiesīgs sniegt rakstisku paskaidrojumu par Ziņojumā minēto, bet ja viņš vēlas to apstrīdēt, tad ir tiesīgs pieprasīt un vēlāk saņemt Ziņojuma kopiju. Uz ko pieteicējs reaģēja ar jauniem draudiem par smagām tiesiskām sekām un vaimanām par to, ka N./pers. D/ it kā nedodot pieteicējam iespēju iepazīties ar sastādīto Ziņojumu. Pieteicēja melīgumu apliecina tas, ka apgalvojumu par to viņš raksta ailē, kas tieši paredzēta ieslodzītā paskaidrojumam.

[11.15] 2017.gada 20.februārī Cietuma Resocializācijas daļas (turpmāk – Daļa) vecākā inspektore Valsts amatpersona sastādīja izziņu (*lietas 51.lapa*).

Izziņā norādīts, ka 2016.gada 12.decembrī pulksten 7.15 pieteicējam tika noformēts Ziņojums. 2016.gada 12.decembrī, izskatot Ziņojumu, /valsts amatpersona/ konstatēja, ka pieteicējs nav ievērojis Noteikumu Nr.423 44.4., 44.6. un 44.9.apakšpunktu. Savas kompetences ietvaros izvērtējot Ziņojumu, /valsts amatpersona/ konstatēja, ka pieteicējs ar savām darbībām ir pārkāpis Noteikumu Nr.423 44.4., 44.6. un 44.9.apakšpunktu. Pārbaudot sistēmas datus, tika konstatēts, ka 2015.gadā pieteicējam tika noformēti divi ziņojumi par identiska rakstura pārkāpumiem, par kuriem pieteicējs netika disciplināri sodīts: 2015.gada 22.decembrī un 2015.gada 23.decembrī neuzturēja savu guļamvietu atbilstoši brīvības atņemšanas iestādē noteiktajam vienotajam paraugam. Pieteicēja rīcība saskaņā ar Kodeksa 70.panta ceturtās daļas 6.punktu ir rupjš cietuma iekšējās kārtības noteikumu pārkāpums. Pamatojoties uz iepriekš minēto un saskaņā ar Noteikumiem Nr.423 /valsts amatpersona/ izstrādāja lēmuma projektu par disciplinārā soda piemērošanu pieteicējam un ierosināja pieteicējam piemērot disciplinārsodu – uz vienu mēnesi aizliegt pirkt pārtikas produktus un tabakas izstrādājumus brīvības atņemšanas iestādes veikalā.

[11.16] 2017.gada 23.februārī Cietumā saņemts pieteicēja iesniegums (Cietuma reģistrācijas Nr.M-351), kurā pieteicējs cita starpā norāda, ka viņam nav sniegta atbilde uz 2016.gada 28.decembra iesniegumu, kurā pieteicējs lūdza sniegt informāciju, lai vērstos tiesā (*lietas 127.-128.lapa*).

[11.17] 2017.gada 24.februāra vēstulē Nr.2/3-748 „Atbilde uz iesniegumu" Cietuma priekšnieks sniedza atbildi uz pieteicēja 2017.gada 23.janvāra sūdzību (*lietas 106.-107.lapa*). Vēstulē norādīts, ka, izskatot pieteicēja sūdzību, konstatēts, ka uz pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesniegumā minētajiem jautājumiem atbilde pēc būtības sniegta 2017.gada 23.janvāra vēstulē Nr.2/2-251 „Par iesnieguma izskatīšanu".

[11.18] 2017.gada 3.marta vēstulē Nr.2/2-836 „Par iesnieguma izskatīšanu" Cietuma priekšnieks sniedza atbildi uz pieteicēja 2017.gada 27.janvāra iesniegumu (*lietas 63.lapa*).

Cietuma priekšnieka vēstulē, atsaucoties uz Kodeksa 50.panta otro daļu un Iesniegumu likuma 7.panta pirmās daļas 5.punktu, norādīts, ka attiecībā uz pieteicēja 2016.gada 22.decembra iesniegumu, pieteicējam jau tika sniegta atbilde pēc būtības.

Savukārt saistībā ar problēmjautājumiem par pārsūdzības dokumentu sagatavošanu norādīts, ka atbilstoši Kodeksa 46.panta pirmajā daļā noteiktajam, notiesātajam ir atļauts tikties ar aizstāvi, zvērinātu notāru un valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzēju juridiskās palīdzības saņemšanai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Norādīta arī juridiskās palīdzības administrācijas adrese.

[11.19] 2017.gada 3.marta vēstulē Nr.1/12-M/592/720 „Par iesnieguma izskatīšanu" Pārvaldes priekšnieka vietnieks sniedza atbildi uz pieteicēja 2017.gada 31.janvāra (Pārvaldes reģistrācijas Nr.M/592) un 2017.gada 7.februāra (Pārvaldes reģistrācijas Nr.M/720) iesniegumu (*lietas 169.lapa*). Vēstulē norādīts, ka abi iesniegumi pēc būtības ir vienāda satura. Līdz ar to, uz tiem saskaņā ar Iesniegumu likuma 6.panta otro daļu tiek sniegta viena atbilde. Pārbaudot iesniegumos norādīto, Pārvalde konstatēja, ka Cietums ir sniedzis atbildi pēc būtības uz pieteicēja 2017.gada 23.janvāra sūdzībā uzdotajiem jautājumiem, attiecīgi ar 2017.gada 23.janvāra vēstuli Nr.2/2-251 „Par iesnieguma izskatīšanu".

[11.20] 2017.gada 9.martā Pārvaldē saņemta pieteicēja 2017.gada 2.marta sūdzība (Pārvaldes reģistrācijas Nr.M/1091) (*lietas 46.lapa*). Sūdzībā pieteicējs, aprakstot savu iesniegumu iesniegšanas gaitu, cita starpā norāda, ka ir uzdevis jautājumu – uzrādīt vārdu, uzvārdu uzraugiem, kas 2016.gada 12.decembrī sastādīja Ziņojumu un vārdu, uzvārdu uzraugam, kas dežurēja 2016.gada 22.decembrī.

[11.21] 2017.gada 22.marta vēstulē Nr.2/2-1136 „Par iesnieguma izskatīšanu" Cietuma priekšnieks, atbildot uz pieteicēja iesniegumu, kas Cietumā saņemts 2017.gada 23.februārī, norādīja, ka uz visiem Cietumā saņemtajiem pieteicēja iesniegumiem ir sniegtas atbildes (*lietas 129.-130.lapa*).

[11.22] 2017.gada 29.martā Pārvaldes priekšnieks pieņēma lēmumu Nr.1/12-M/162/1091, ar kuru, pamatojoties uz APL 17.panta otro daļu un 193.panta otro daļu, apvienojot pieteicēja 2017.gada 5.janvāra sūdzības un 2017.gada 2.marta sūdzības izskatīšanu, nolēma, pamatojoties uz APL 64.panta otro daļu, pagarināt iesniegumu izskatīšanas termiņu līdz 2017.gada 11.maijam (*lietas 170.lapa*).

[11.23] 2017.gada 9.maijā pieņemts Lēmums (*lietas 42.-43.lapa*).

[12] Pieteicējs tiesai papildus iesniedzis šādus dokumentus:

[12.1] 2011.gada 19.decembra iesniegumu Cietuma priekšniekam, ar lūgumu atļaut dienas laikā gulēt gultā zem segas, ar ārstniecības personas 2011.gada 23.decembra rezolūciju, ka lūgumam neiebilst; nepieciešams ārstēšanai, un Cietuma priekšnieka vietnieka 2012.gada 4.janvāra rezolūciju „Neiebilstu. Ievērojot MK not. Nr.423 44.6.punktu" (*lietas 183.lapa*).

[12.2] 2006.gada maija izziņu – epikrīzi no stacionāra slimnieka kartes (*lietas 182.lapa*).

[12.3] 2014.gada jūnija – jūlija izrakstu – epikrīzi (*lietas 183.lapa*).

[12.4] Veselības inspekcijas (turpmāk – Inspekcija) 2017..gada 16.jūnija atbildi „Par iesniegumu" (turpmāk – atbilde), kurā cita starpā norādīts, ka ārstu konsilijs ir ne mazāk kā triju ārstu apspriede, lai noteiktu diagnozi un turpmāko ārstēšanas taktiku (Ārstniecības likuma 1.pants).

[13] Iestādes tiesā papildus iesniegušas turpmāk norādītos dokumentus:

[13.1] Cietuma ārsta palīga 2017.gada 12.jūlija izziņu (*lietas 55.lapa*).

Izziņā norādīts, ka, apskatot pieteicēja ambulatorā slimnieka medicīnisko karti, netika konstatēts neviens ārsta ieraksts, ka 2016.gada decembra mēnesī pieteicējam būtu bijis nozīmēts gultas režīms sakarā ar veselības stāvokļa pasliktināšanos.

[13.2] Cietuma Medicīnas daļas priekšnieces p.i. /pers. AI/ 2016.gada 7.janvāra izziņu.

Izziņā norādīts, ka 2016.gada 7.janvārī, veicot pieteicēja aktīvo apskati, tika konstatēts, ka pieteicējam nav indikāciju, lai atrastos dienas laikā gultā zem segas, kā arī netiek nozīmēts pastāvīgs gultas režīms. Aktīvo apskati veica dr. /pers. AJ/, dr. Plavinska, ā.p. /pers. AI/ (*lietas 56.lapa*).

[13.3] Pieteicēja iesniegumu reģistru, kurā reģistrēti pieteicēja rakstītie iesniegumi Cietumam laikā no 2016.gada 14.decembra līdz 2017.gada 20.jūnijam (*lietas 57.-59.lapa*).

[13.4] Cietuma 2015.gada 28.oktobra rīkojumu Nr.87 „Par Brasas cietuma notiesāto personu dienas kārtību" ar pielikumiem (*lietas 95.-102.lapa*).

[13.5] Pārvaldes 2007.gada 28.februāra kārtību Nr.1/12 – 1 kārt „Apcietināto un notiesāto uzraudzības kārtība ieslodzījuma vietās"(*ierobežotas pieejamības informācija (lietas 132.- 143.lapa), lēmums par ierobežojumu noteikšanu (lietas 144.lapa)*).

[13.6] Ziņojumu par notiesātā /pers. I/ disciplīnas pārkāpumu un Cietuma priekšnieka 2016.gada 19.decembra lēmums par soda piemērošanu notiesātajam /pers. I/ (*ierobežotas pieejamības informācija (lietas 185.-186.lapa), lēmums par ierobežojumu noteikšanu (lietas 184.lapa)*).

[13.7] Pieteicēja medicīniskās kartes vāka un ierakstu un dokumentu kopijas, t.sk. 2016.gada 7.aprīļa izziņa, kurā norādīts, ka sakarā ar Cietuma administrācijas lūgumu noskaidrot, vai pieteicējam uz 2016.gada janvāri nepieciešams patstāvīgs gultas režīms, uz kā pamata 2016.gada 7.janvārī tika rīkots konsīlijs, kas izvērtēja pieteicēja veselības stāvokli. Konsīlijā piedalījās psihiatrs /pers. AJ/, terapeits – internists /pers. AL/ un ārsta palīgs /pers. AI/ (*lietas 199.-215.lapa*).

[13.8] 2017.gada 14.jūlija Cietuma Uzraudzības daļas uzrauga /pers. K/ dienesta ziņojumu (*lietas 54.lapa*). Ziņojumā norādīts, ka 2016.gada 22.decembrī, saskaņā ar uzraudzības norīkojumu /pers. K/ pildīja dienesta pienākumus uzraudzības 3.postenī, posteņa uzraudzībā atrodas /kamera/.kamera, kurā atradās pieteicējs. Pēcpusdienā (precīzu laiku neatceras) Cietuma Daļas vecākā inspektore Valsts amatpersona bija piegājusi pie /kamera/.kameras. Pēc kāda brīža viņa pasauca /pers. K/, jo pieteicējs viņai bija izrāvis no rokām dokumentus, ar kuriem viņa bija mēģinājusi iepazīstināt pieteicēju. /pers. K/ atvēra kameras durvis, iegāja kamerā un valsts valodā palūdza pieteicējam atdot dokumentus, ko viņš arī izdarīja, nekādus citus lūgumus no pieteicēja /pers. K/ nedzirdēja. Pēc tam /pers. K/ kopā ar Daļas vecāko inspektori devās uz savu posteni, Daļas vecākā inspektore /pers. K/ paskaidroja, ka viņai jāiepazīstina pieteicējs ar lēmumu par viņam piemēroto sodu, un lūdza /pers. K/ izvest pieteicēju no kameras. /pers. K/ aizgāja uz /kamera/.kameru un valsts valodā lūdza pieteicējam iznākt no kameras un doties uz uzraudzības posteni, lai iepazītos ar dokumentiem. Atnākot uz posteni kopā ar pieteicēju, Daļas vecākā inspektore nolika uz galda lēmumu par soda piemērošanu pieteicējam un pateica pieteicējam, lai viņš iepazīstas ar lēmumu un parakstās par iepazīšanos. Pieteicējs paņēma dokumentus un lasīja tos (apmēram 5 minūtes), tad piecēlās, lai dotos uz kameru, Daļas vecākā inspektore pajautāja viņam, vai viņš neparakstīsies par iepazīšanos ar lēmumu, pieteicējs, neko neatbildēdams, devās pa gaiteni savas kameras virzienā. Pēc tam Daļas vecākā inspektore Valsts amatpersona noformēja uz lēmuma ierakstu „Notiesātais atteicās parakstīt lēmumu, bet ar to iepazinās, ko apliecina: RD vecākā inspektore Valsts amatpersona, UD uz-gs /pers. K/" un /pers. T/ ar /pers. K/ parakstījās zem šī ieraksta.

[13.9] 2017.gada 17.jūlija Cietuma Daļas vecākās inspektores Valsts amatpersona dienesta ziņojumu (*lietas 53.lapa*). Ziņojumā norādīts, ka 2016.gada 22.decembrī neilgi pirms darba dienas beigām /pers. T/ saņēma sākotnējo lēmumu un devās pie pieteicēja, lai iepazīstinātu ar to. /pers. T/ piegāja pie /kamera/.kameras durvīm un caur kameras durvju lodziņu, uzrādot pieteicējam sākotnējo lēmumu, kas bija sastiprināts kopā ar Ziņojumu, tos turot ar pirkstiem aiz augšējās malas, informēja, ka pieteicējam būs jāiepazīstas ar sākotnējo lēmumu, kas piemērots par pieļauto režīma pārkāpumu – par neuzturētu guļamvietu atbilstoši brīvības atņemšanas iestādē noteiktajam vienotajam paraugam, par Cietuma administrācijas pārstāvju uzrunāšanu uz „tu" un viņu likumīgo prasību nepildīšanu. Informācijas sniegšanas brīdī pieteicējs lasīja viņam uzrādīto lēmumu, līdz to izrāva /pers. T/ no rokām un devās pie kamerā esošā galda. Ņemot vērā to, ka pieteicējs bija izrāvis sākotnējo lēmumu un pie tā piestiprināto Ziņojumu /pers. T/ no rokām un lūgumu atdot dokumentus pieteicējs ignorēja, /pers. T/ pasauca stāvā esošo Uzraudzības daļas uzraugu /pers. K/ un izskaidroja radušos situāciju. Uzklausot radušos situāciju, /pers. K/ atvēra kameras durvis un, ieejot kamerā, valsts valodā palūdza pieteicējam atdot dokumentus. Pieteicējs pēc Uzraudzības daļas uzrauga /pers. K/ lūguma sākotnējo lēmumu un pie tā piestiprināto Ziņojumu atdeva.

Aizejot ar Uzraudzības daļas uzraugu līdz viņa postenim, /pers. T/ Uzraudzības daļas uzraugam paskaidroja, ka, neskatoties uz izveidojušos situāciju, /pers. T/ ir nepieciešams iepazīstināt pieteicēju ar sākotnējo lēmumu un /pers. T/ palūdza uzraugam izvest pieteicēju no kameras uz uzraudzības posteni. Kad pieteicējs ar Uzraudzības daļas uzraugu atnāca uz uzraudzības posteni, /pers. T/ palūdza pieteicējam apsēsties pie galda un iepazīties ar sākotnējo lēmumu, kā arī norādītajā vietā parakstīties par iepazīšanos.

Pieteicējs apsēdās pie galda un lasīja dokumentu, pēc kāda laika (aptuveni minūtēm) nolika lēmumu un pie tā piestiprināto Ziņojumu uz galda, piecēlās un klusējot devās pa gaiteni uz kameru. Kad /pers. T/ pajautāja pieteicējam, vai viņš neparakstīsies par iepazīšanos ar lēmumu, pieteicējs neko neatbildēja un turpināja iet pa gaiteni uz savas kameras pusi.

Pieteicējs sākotnējo lēmumu neparakstīja, kas arī atbilstoši tika atspoguļots tajā, proti, /pers. T/ noformēja lēmumā tekstu „Notiesātais atteicās parakstīt Lēmumu, bet ar to iepazinās", kas tika apstiprināts ar 2 (divu) amatpersonu (Daļas vecākās inspektores un Uzraudzības daļas uzrauga) parakstiem.

Papildus norādīts, ka pieteicējs nav lūdzis nosaukt /pers. T/ vārdu, uzvārdu. Turklāt Uzraudzības daļas uzraugs, kura klātbūtnē pieteicējs lasīja dokumentus, komunikācijā ar pieteicēju lietoja valsts valodu.

[13.10] 2017.gada 20.jūlija Cietuma Daļas vecākās inspektores Valsts amatpersona dienesta ziņojumu (*lietas 52.lapa*). Ziņojumā norādīts, ka 2016.gada 12.decembrī /valsts amatpersona/ saņēma izskatīšanai un izvērtēšanai Ziņojumu par pieteicēja pieļauto disciplīnas pārkāpumu. No Ziņojuma satura bija konstatējams, ka pieteicējs 2016.gada 12.decembrī pulksten 7.15 nav ievērojis Noteikumu Nr.423 44.4., 44.6. un 44.9.apakšpunktu.

Pievēršot uzmanību Ziņojuma sadaļai „Notiesātā paskaidrojums", /valsts amatpersona/ konstatēja, ka pieteicējs norādījis „Uzraugs /pers.D/ atteica dot iepazīties ar „Ziņojumu"", lai pārbaudītu vai pieteicējs bija iepazinies ar Ziņojuma saturu, /valsts amatpersona/ devās pie uzraugiem, kas sastādīja Ziņojumu (/pers.E/ un N./pers. D/). Uz /valsts amatpersona/ jautājumu par to, kāpēc pieteicējs paskaidrojumā norādījis šādu informāciju, Uzraudzības daļas uzraugi /pers.E/ un N./pers. D/ mutiski paskaidroja, ka pieteicējs izlasījis Ziņojumu un ir iepazinies ar tā saturu, bet paskaidrojumā nepamatoti norādījis šādu apgalvojumu par to, ka it kā N./pers. D/ viņam neesot devis iespēju iepazīties ar sastādīto Ziņojumu. No sarunas laikā iegūtās informācijas /valsts amatpersona/ neradās šaubas par to, ka uzraugi pieteicēju ir iepazīstinājuši ar Ziņojumu, bez tam fakts, ka pieteicējs pašrocīgi noformējis ierakstu šajā Ziņojumā, lai arī tas nebija paskaidrojums par pārkāpumu, tomēr apliecināja to, ka pieteicējam Ziņojums bija pieejams, lai veiktu šo ierakstu, jo pretējā gadījumā pieteicējam šāda teksta ierakstīšana Ziņojumā nebūtu iespējama. /valsts amatpersona/ nesaskatīja arī loģisku izskaidrojumu tādai uzraugu rīcībai, uz kādu norādījis pieteicējs. Turklāt Cietuma Uzraudzības daļas uzraugi, ne reizi vien ir saskārušies ar uzraugu rīcības pretrunīgu interpretāciju no pieteicēja puses, par ko vēlāk uzraugiem nācies sniegt neskaitāmus paskaidrojumus, kas, ņemot vērā nepietiekamo uzraugu skaitu, apgrūtina viņu tiešo pienākumu izpildi un tiem atvēlēto dienesta laiku. Vienlaikus pārrunu laikā /valsts amatpersona/ saņēma no uzraugiem informāciju par to, ka pieteicējs uzraugiem ir norādījis, ka viņam esot kaut kāds atbrīvojums, kas ļauj viņam neievērot noteikto dienas kārtību, pašu atļauju gan pieteicējs esot atteicies uzrādīt. Medicīnas daļā /valsts amatpersona/ noskaidroja vai 2016.gada 12.decembrī, kad pieteicējs gulēja zem segas, viņam nebija noteikts gultas režīms sakarā ar veselības stāvokli. Saskaņā ar Medicīnas daļas ārstniecības personāla sniegto informāciju, neapstiprinājās fakts, ka pieteicējam šajā laikā bijis noteikts gultas režīms. Ņemot vērā visu iegūto informāciju, /valsts amatpersona/ izdarīja secinājumu, ka Ziņojums sastādīts pamatoti. Ja pārbaudes laikā pirms lēmuma par soda piemērošanu pieteicējam projekta noformēšanas /valsts amatpersona/ būtu konstatējusi kādus

apstākļus, kas norādītu uz to, ka pieļauti kādi procesuāli pārkāpumi vai pieteicēja atrašanās gultā un dienas kārtības neievērošana būtu pamatota ar Medicīnas daļas personāla noteiktu gultas režīmu, tad to norādītu Ziņojuma sadaļā „Resocializācijas daļas vecākā inspektora priekšlikums, citas atzīmes", un attiecīgi /valsts amatpersona/ nebūtu ieteikusi sodīt disciplināri. Nekas no iepriekš minētā netika konstatēts, tāpēc sadaļā citu atzīmju nav. Noformējot lēmuma projektu par soda piemērošanu notiesātajam un iesakot soda veidu, /valsts amatpersona/ ņēma vērā Ziņojumā norādīto par apstākļiem, kādos pārkāpums izdarīts, kā arī pieteicēja uzvedību pirms pārkāpuma. Pieteicējam iepriekš (2015.gada 14.decembrī, 2015.gada 23.decembrī tika sastādīti ziņojumi par režīma pārkāpumu (neuzturēja savu guļamvietu atbilstoši noteiktajam vienotajam paraugam)), bet pēc apstākļu izvērtēšanas (konstatēts, ka bija noteikts gultas režīms) pieteicējs netika disciplināri sodīts. Saskaņā ar Kodeksa 70.panta ceturtās daļas 6.punktu tas ir rupjš soda izciešanas režīma pārkāpums, tāpēc /valsts amatpersona/ ierosināja pieteicējam piemērot sodu – aizliegt uz laiku līdz vienam mēnesim pirkt pārtikas produktus un tabakas izstrādājumus brīvības atņemšanas iestādes veikalā.

[14] Kodeksa 9.pantā noteikts, ka personām, kuras izcieš sodu, ir likumos noteiktie pienākumi un tiesības ar ierobežojumiem, ko likumi paredz notiesātajiem, kā arī ar tādiem ierobežojumiem, kas izriet no tiesas nolēmuma vai prokurora priekšraksta par sodu un soda izciešanas kārtības, kādu attiecīgā soda veida izciešanai nosaka Kodekss.

Kodeksa 41.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka notiesātajiem precīzi un bez ierunām jāizpilda viņiem noteiktos pienākumus.

Notiesāto personu pienākumi ir noteikti arī Noteikumu Nr.423 normās. Noteikumu Nr.423 44.1.apakšpunktā noteikts, ka notiesātajiem ir pienākums ievērot noteikto dienas kārtību, bet Noteikumu Nr.423 44.4.apakšpunktā noteikts, ka notiesātajiem ir pienākums no celšanās līdz naktsmieram uzturēt savu guļamvietu atbilstoši brīvības atņemšanas iestādē noteiktajam vienotajam paraugam.

Cietumā uz 2016.gada 12.decembri, t.i., uz dienu, kad sastādīts Ziņojums, dienas kārtību, kurā cita starpā noteikts guļamvietas uzturēšanas paraugs, reglamentēja Cietuma priekšnieka 2015.gada 28.oktobra rīkojums Nr.87 un tā pielikumi.

Atbilstoši Cietuma notiesāto dienas kārtības noteikumiem pulksten 06.00 sākas rīta celšanās, rīta tualete, gultu klāšana, telpu uzkopšana. Savukārt naktsmiers ir no pulksten 22.00.

Noteikumu Nr.423 44.6.apakšpunktā noteikts, ka notiesātajiem ir pienākums būt pieklājīgiem saskarsmē ar citiem notiesātajiem, administrācijas pārstāvjiem un apmeklētājiem, sastopoties ar brīvības atņemšanas iestādes darbiniekiem vai amatpersonām, kuras apmeklē brīvības atņemšanas iestādi, sveicināt viņus pieceļoties, uzrunāt ar „jūs" un lietot vārdu „kungs" („kundze"). Ja notiesātos kamerā apmeklē brīvības atņemšanas iestādes administrācija, notiesātie nostājas norādītajā vietā, un kameras dežurants ziņo par notiesāto skaitu kamerā.

Savukārt Noteikumu Nr.423 44.9.apakšpunktā noteikts notiesāto pienākums izpildīt brīvības atņemšanas iestādes darbinieku likumīgās prasības.

Līdz ar to Noteikumu Nr.423 normu neievērošana, tai skaitā arī dienas kārtības neievērošana, tostarp guļamvietas neuzturēšana dienas laikā noteiktajā kārtībā, kā arī Cietuma administrācijas pārstāvju uzrunāšana ar „tu" vai likumīgo prasību neizpildīšana vispārīgi atzīstama par notiesātās personas disciplinārpārkāpumu.

[15] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka pieteicējs 2016.gada 12.decembrī pulksten 7.15 kamerā Nr./kamera/ gulēja savā guļamvietā zem segas, neizpildot Cietuma administrācijas prasību šo darbību pārtraukt.

Lietā ir strīds par to, vai pieteicējam bija tiesisks pamats to darīt.

Lietā ir strīds arī par to, vai pieteicējs nav izpildījis pienākumu – būt pieklājīgam saskarsmē ar cietuma amatpersonām, respektīvi, vai Cietuma amatpersonu viņš nav uzrunājis ar „jūs".

[16] Izvērtējusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka nav konstatējams tiesisks pamats tam, lai attiecībā uz pieteicēju varētu tikt pieļautas atkāpes no Noteikumu Nr.423 44.1. un 44.4.apakšpunkta nosacījumiem.

Lietā nav strīda par to, ka 2016.gada 12.decembrī pierādījumus tam, ka pieteicējs pulksten 7.15 drīkst atrasties atbilstoši vienotam paraugam nesaklātā gultā savā guļamvietā zem segas, pieteicējs Cietuma amatpersonām neiesniedza.

Lietā nav strīda arī par to, ka konkrētu pamatojumu tam, kāpēc pieteicējam dienas laikā ir tiesības atrasties gultā zem segas, pieteicējs Cietuma amatpersonām nedarīja zināmu.

Cietuma amatpersonu /pers.E/ un N./pers. D/ dienesta ziņojumos norādīts, ka pieteicējs rakstisku atļauju iepazīties uzraugiem neesot devis, apgalvojot, ka tā varot pazust, tāpat kā iepriekš (*sk. lietas 49.-50.lapā*). Tiesai Cietuma amatpersonu saskanīgi sniegtos paskaidrojumus nav pamata apšaubīt.

Turklāt arī, izskatot lietu, tiesa nav konstatējusi tiesisku pamatu tam, kāpēc pieteicējs, neievērojot dienas kārtību, pulksten 7.15 varētu atrasties atbilstoši vienotam paraugam nesaklātā gultā savā guļamvietā zem segas.

[16.1] Lietā nav strīda par to, ka Cietuma priekšnieka vietnieks saskaņā ar vīzu 2012.gada 4.janvārī, izskatot pieteicēja iesniegumu ar lūgumu sakarā ar pieteicēja veselības stāvokli atļaut viņam dienas laikā atrasties gultā zem segas, ņemot vērā ārstes terapeites izdarītās atzīmes par pieteicēja veselības stāvokli – mugurkaulāja jostas daļas deformējošā spondiloze ar L4 un L5 diska trūci, kā arī ārstniecības personas sniegto viedokli – neiebilstu, nepieciešams ārstēšanai, ar vīzu „Neiebilstu" pēc būtības ir apmierinājis pieteicēja izteikto lūgumu, ietverot atrunu – ievērot Noteikumu Nr.423 44.6.punktu prasības (*lietas 181.lapa*).

Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicējam veselības stāvokļa dēļ 2012.gada 4.janvārī bija dota atļauja daļēji neievērot dienas režīmu – dienas laikā gulēt zem segas, kas secīgi,veido arī guļamvietas neuzturēšanu atbilstoši noteiktajam paraugam.

Iepretim minētajam dokumentam, lietā atrodas Cietuma iesniegts pieteicēja medicīniskās kartes atvasinājums (*lietas 199.-214.lapa*), no ierakstiem kurā redzams, ka 2016.gada 7.janvārī noticis konsīlijs – pieteicēja profapskate, kuras laikā vērtēts pieteicēja objektīvais stāvoklis un atzīts, ka dotajā brīdī nav indikācijas gultas režīmam un tam, lai persona pastāvīgi atrastos dienas laikā zem segas (*lietas 202.-203.lapa*).

Tiesa atzīst, ka slēdziens ir pamatots ar pieteicēja aktīvās apskates laikā konstatētajiem novērojumiem par pieteicēja objektīvo veselības stāvokli (*sk. ieraksta saturu lietas 201.-203.lapā*). Ārstniecības personas 2016.gada 7.janvāra pieteicēja apskatē kopumā secinājušas, ka dati par akūtu patoloģiju pieteicēja apskates laikā netiek novēroti.

Tiesa arī konstatē, ka atbilstoši informācijai pieteicēja medicīnas kartes 2016.gada 7.janvāra ierakstā, pieteicējs ir atteicies no plānveida izmeklēšanas un ārstēšanās Latvijas cietumu slimnīcā ar pamatojumu „esot bezjēdzīgi", kā arī „pagaidām" – no medikamentozās terapijas, piekrītot vien vienai (vienreizējai) *Voltaren* injekcijai (*sk. lietas 201.-203.lapā*). Minētais tādējādi apliecina, ka pieteicējs, neizjūtot nepieciešamību pēc tūlītējas ārstniecības personu aktīvas rīcības un savas līdzdalības vispārējā veselības stāvokļa uzlabošanai, kā arī atsakoties no ārstēšanās, faktiski arī piekrīt ārstniecības personas slēdziena – ka pieteicējam nav indikāciju pastāvīgam gultas režīmam un tam, lai dienas laikā atrastos gultā zem segas – pamatojumam.

Tam, ka ārstniecības personu kopīgi veiktā apskate, lietojot nepareizu terminoloģiju, nodēvēta par konsīliju, lietā nav izšķiroša juridiskas nozīmes.

Gadījumi, kādos likumdevējs paredzējis lēmumu pieņemšanai obligātu ārstu konsīliju, noteikti Ārstniecības likumā un Pacientu tiesību likumā.

Izskatāmajā lietā nav konstatējams neviens no minētajos likumos noteiktajiem gadījumiem, kad konsīlija sasaukšana būtu obligāta.

Līdz ar to, lai arī konkrētajā gadījumā nav pamata uzskatīt, ka 2016.gada 7.janvārī pieteicēja veselības stāvoklis izvērtēts ārstu konsīlijā (jo pieteicēja profapskatē piedalījušas trīs ārstniecības personas, no kurām tikai divas ir ārsti, bet atbilstoši Ārstniecības likuma 1.panta 4.punktam ārstu konsilijs ir ne mazāk kā triju ārstu apspriede), ārstniecības personu kopīgajā pieteicēja apskatē izdarītais secinājums Cietuma administrācijai bija saistošs un konkrētajā lietā ņemams vērā, jo atbilstoši Ārstniecības likuma 38.pantam katram ārstam ir tiesības dot atzinumu par pacienta veselības stāvokli un ārstēšanu.

Turklāt tiesa norāda, ka ārstēšanās režīma (gultas režīms) noteikšana ir viena no ārstniecības procesa sastāvdaļām. Ja pieteicējs nepiekrita savai ārstniecībai, pieteicējam ar iebildumiem par savu ārstniecības procesu bija jāvēršas Inspekcijā.

[16.2] Tiesa kritiski vērtē to, ka pieteicējam nebija zināms, ka 2016.gada 7.janvārī attiecībā uz pieteicēja ārstēšanās režīmu ir veiktas izmaiņas.

Kā redzams no ierakstiem pieteicēja medicīniskajā kartē, 2016.gada 4.aprīlī ārsta palīgs tajā ir fiksējis, ka pieteicējs ieradies ar pretenzijām par to, ka 2016.gada 7.janvārī veikts konsīlijs un ka tā rezultātā tika atcelts pastāvīgs gultas režīms (*sk. lietas 208.lapā*). Savukārt 2016.gada 26.aprīlī veikts ieraksts, ka pieteicējs interesējies par mediķu tiesībām dot slēdzienu par viņa veselības stāvokli – konsiliju 2016.gada 7.janvārī (*sk. lietas 208.-209.lapā*). Minētais tādējādi liecina, par to, ka pieteicējs nebija apmierināts ar veiktajām izmaiņām 2011.gada decembrī noteiktajā ārstēšanās režīmā, bet ne par to, ka viņš par tām nebija informēts.

[16.3] Tiesa arī atzīst, ka 2016.gada 12.decembrī, t.i. dienā, kad konstatēts pārkāpums un sastādīts Ziņojums, pieteicējam vēl nebija pamata balstīt paļāvību par savas rīcības tiesiskumu uz Inspekcijas vēstulē, ko pieteicējs iesniedza tiesai tiesvedības gaitā (*lietas 234.lapa*), norādīto attiecībā uz konsīlija sastāvu, to interpretējot tādējādi, ka konsīlija slēdziens, kas pieņemts nelikumīgā sastāvā, nav tiesisks, tāpēc nav saistošs, un līdz ar to spēkā ir iepriekš pieteicējam noteiktais ārstēšanās režīms. Minētā Inspekcijas vēstule datēta tikai ar 2017.gada 16.jūniju un sagatavota kā atbilde uz pieteicēja 2017.gada 16.maija iesniegumu.

Papildus tiesa norāda, ka Inspekcijas atbilde pieteicējam nesatur konkrētā 2016.gada 7.janvāra slēdziena tiesiskuma izvērtējumu. Atbildē vienīgi citēta Ārstniecības likuma 1.panta 4.punkta norma bez sasaistes ar konkrētu konsīlija slēdzienu. Turklāt no atbildes satura izriet, ka pieteicējs Inspekcijā vērsies nevis ar iesniegumu – izvērtēt ārstniecības procesu –, bet gan ar lūgumu sniegt rakstiskas atbildes uz iesniegumā uzdotiem jautājumiem (*skat. atbildes pirmo rindkopu, lietas 234.lapā*). Līdz ar to Inspekcijas atbilde uz izskatāmo lietu tieši nav attiecināma, kā arī tajā norādītais nevar ietekmēt lietas izskatīšanas rezultātu.

[16.4] Pieteicēja iesniegtie dokumenti – Rīgas 1.slimnīcas izziņa – epikrīze no stacionārā slimnieka kartes savukārt attiecas uz pieteicēja veselības stāvokli un ārstēšanu laika periodā no 2006.gada 18.maija līdz 31.maijam (*lietas 182.lapa*), bet Latvijas Cietumu slimnīcas izraksts – epikrīze Nr.255 – uz laika periodu no 2014.gada 17.jūnija līdz 15.jūlijam. (*lietas 183.lapa*). Tādēļ šie dokumenti, salīdzinājumā ar ierakstiem pieteicēja medicīniskajā dokumentācijā 2016.gada 7.janvārī, par pieteicēja veselību satur daudz vecāku informāciju.

Turklāt Rīgas 1.slimnīcas izziņā – epikrīzē un Cietumu slimnīcas izrakstā nav ietverta rekomendācija pieteicējam ievērot pastāvīgu gultas režīmu. Līdz ar to, ar minētajiem dokumentiem pieteicējs nevarēja pamatot savas tiesības dienas laikā atrasties gultā zem segas, pat, ja būtu vēlējies, lai Cietuma amatpersonas iepazīstas tieši ar šo dokumentu saturu. Savukārt, kā norādīts spriedumā iepriekš, pieteicēja apskatē 2016.gada 7.janvārī izdarītais secinājums balstīts uz pieteicēja aktuālā objektīvā stāvokļa novērtējumu. Ņemot vērā, ka šo novērtējumu veikušas ārstniecības personas, proti, jomas speciālisti, tiesai apšaubīt to nav iemesla. Šādos apstākļos tiesību – dienas laikā atrasties gultā zem segas – balstīšana uz iepriekš izdotiem dokumentiem vai iepriekš noteiktu ārstēšanās režīmu, nav pamatota.

Ņemot vērā visu minēto, tiesa atzīst, ka lemjot jautājumu par pieteicēja disciplināro sodīšanu, Cietums un Pārvalde pamatoti vērtējuši Cietuma Medicīnas daļas sniegto informāciju, ka pieteicējam nav indikāciju, lai atrastos dienas laikā gultā zem segas, kā arī nav nozīmēts pastāvīgs gultas režīms (*lietas 56.lapa*).

[16.5] Tā kā lietā nav pierādījumi, kas pamatotu pieteicēja tiesības 2016.gada 12.decembrī dienas laikā atrasties gultā zem segas, tiesa atzīst par pierādītu vienu no faktiem, par ko pieteicējs saukts pie disciplināratbildības un sodīts, proti, to, ka 2016.gada 12.decembrī pulksten 7.15 kamerā Nr./kamera/ pieteicējs nebija saklājis savu gultasvietu atbilstoši Cietumā noteiktajam vienotajam paraugam (gulēja zem segas), ar ko pieļāva Noteikumu Nr.423 44.4.apakšpunkta pārkāpumu.

[17] Tā kā pieteicējs uzskata, ka dienas laikā atrasties zem segas gulēt viņš drīkstēja, tiesai nav šaubu par to, ka Ziņojumā norādītais attiecībā uz faktu, kas veido Noteikumu Nr.423 44.9.apakšpunkta pārkāpumu sastāvu – uzrauga likumisko prasību pārtraukt režīma pārkāpumu nepildīšana – ir atzīstams par pierādītu. Ziņojumā minēto turklāt apstiprina Cietuma amatpersonu /pers.E/ un N./pers. D/ dienesta ziņojumos norādītais (*lietas 49.,50. lapa*).

Cietuma uzraugi /pers.E/ un N./pers. D/ dienesta ziņojumos apliecinājuši arī Ziņojumā norādīto faktu, ka pieteicējs Cietuma amatpersonas pieteicējs uzrunāja ar „tu" (*sk. lietas 49.,50.lapā*).

Tādēļ lietā ir pierādīts arī fakts, ka pieteicējs pieļāvis arī Noteikumu Nr.423 44.6.apakšpunkta pārkāpumu.

Tāpat, uzraugi /pers.E/ un N./pers. D/ dienesta ziņojumos apliecinājuši pārējos Ziņojumā norādītos faktus, kā arī to, ka pieteicējs ar Ziņojuma saturu tika iepazīstināts un vēlējās pārrakstīt Ziņojuma saturu, uz ko viņam norādīts, ka viņš var saņemt Ziņojuma kopiju (*sk. lietas 49., 50.lapā*).

Lai gan amatpersonu sastādītie dokumenti un sniegtās liecības pašas par sevi nav uzskatāmas par absolūti ticamām un neapstrīdamām, tiesas vērtējumā, par notikumiem, kas risinājušies, tām pildot savus dienesta pienākumus, ir piešķirama augsta ticamības pakāpe. Lai konstatētu, ka amatpersonas ir sniegušas nepatiesas liecības, ir nepieciešami pārliecinoši pierādījumi. (*sal. sk. Administratīvās apgabaltiesas 2005.gada 3.decembra sprieduma lietā AA 13-05/5 17.1.punktu, 2005.gada 9.decembra sprieduma lietā 666-05/5 15.1.punktu)*. Izskatāmajā lietā tiesa tādus nekonstatē.

Līdz ar to, pretstatā pieteicēja sniegtajiem paskaidrojumiem, tiesa lielāku ticamību piešķir uzraugu /pers.E/ un N./pers. D/ sastādītajā Ziņojumā un dienesta ziņojumos norādītajiem faktiem, jo šie dokumenti savstarpēji cits citu apliecina. Ziņojumā un dienesta ziņojumos norādītā patiesumu /pers.E/ apliecināja, arī sniedzot liecības tiesas sēdē (*kl. tiesas sēdes protokola 01:48:52 – 01:58:50 minūti, lietas 245.lapa*). Pirms liecības sniegšanas /pers.E/ turklāt parakstījies par to, ka apzināti nepatiesas liecības sniegšanas gadījumā viņu var tikt saukta pie krimināltatbildības. Līdz ar to tiesai ir pamats uzskatīt, ka /pers.E/, apzinoties krimināltatbildības iestāšanās iespējamību un tās nesavienojamību ar amata pienākumu turpmāku pildīšanu, tiesai sniedzis objektīvi patiesu informāciju.

[18] Vērtējot procesu iestādē, tiesa atzīst, ka tajā izkristalizējas šādi galvenie pieteicēja iebildumi – uzraugi 2016.gada 12.decembrī nav ļāvuši pieteicējam iepazīties ar Ziņojuma saturu, tai pat laikā liekot par to parakstīties; uzrauga un inspektore un uzraugs nav ļāvuši pieteicējam iepazīties ar sākotnējo lēmumu, bet likuši parakstīties par iepazīšanos ar to; Cietums nav sniedzis atbildes uz pieteicēja iesniegumiem pēc būtības, uz pieteicēja 2016.gada 28.decembra iesniegumu nav atbildējis vispār; Cietums nav izsniedzis amatpersonu, kuras veikušas prettiesisko rīcību, vārdus, uzvārdus; Cietuma amatpersonas nepilda Noteikumu Nr.137 prasības, proti, nenēsā pie dienesta formas piestiprinātas plastikāta piespraudes ar uzvārdu; uzraugs /pers. K/ ar pieteicēju runājis svešvalodā.

[18.1] Vērtējums attiecībā uz Ziņojuma sastādīšanas un pieteicēja iepazīstināšanas ar Ziņojumu procesu spriedumā ietverts iepriekš.

Tiesa nav konstatējusi pierādījumus tam, ka Ziņojums būtu sastādīts par nepatiesiem faktiem, un, ka pieteicējam nav dotas tiesības iepazīties ar Ziņojuma saturu.

Tomēr, pat ja pieteicējam nebūtu dota pienācīga iespēja iepazīties ar Ziņojuma saturu (kas ar lietas materiāliem, izvērtējot tos kopsakarā, neapstiprinās), konkrētajā situācijā pieteicējam nebūtu bijušas grūtības identificēt, par ko Ziņojums sastādīts. Pirmkārt, Ziņojums sastādīts nekavējoties pēc fakta konstatēšanas, ka pieteicējs dienas laikā guļ atbilstoši vienotam paraugam nesakārtotā gultā zem segas, kas pats par sevi ir Cietuma dienas kārtības pārkāpums, ko pieteicējam bija jāapzinās, jo par šāda rakstura pārkāpumiem, kā pieteicējs norāda, par viņu Ziņojums sastādīts ne pirmo reizi. Otrkārt, pieteicējs Cietuma uzraugiem nedarīja zināmus konkrētus apstākļus, kas pieteicējam ļauj atrasties dienas laikā gultā zem segas. Treškārt, pieteicējs iebilda pret Cietuma amatpersonu prasību šo rīcību pārtraukt, tādējādi pretojoties Cietuma amatpersonu prasībai. Līdz ar to no konkrētās situācijas apstākļiem secināms, ka pieteicējam bija iespējams apzināties un viņam bija jāapzinās, par ko Ziņojums ir sastādīts. Tādēļ, secīgi, atzīstams, ka iebildumus par situāciju pēc būtības, cita starpā norādot uz pierādījumiem, kas pieteicēja rīcību attaisno un pamato, pieteicējam bija iespējams ierakstīt Ziņojumā tāpat, kā pieteicējs tajā ierakstījis to, ka uzraugs atteica pieteicējam iepazīties ar Ziņojumu, vai arī atsevišķā iesniegumā par situāciju informēt Cietuma priekšnieku, lūdzot dot iespēju pieteicējam iepazīties ar Ziņojumu.

Bez tam, tiesa ņem vērā, ka 2016.gada 23.decembra iesniegumā Cietuma priekšniekam pieteicējs norādījis, ka 2016.gada 12.decembrī par viņu tika sastādīts nepatiess Ziņojums, uz kura pamata pieteicējs sodīts ar Cietuma priekšnieka lēmumu; pieteicējs sodīts uz melīgu faktu pamata (*sk. pieteicēja iesniegumu lietas 60.lapā*).

Tā kā par dokumentā fiksēto faktu patiesumu persona var spriest tikai tad, ja tai ir zināms dokumenta saturs, tiesai ir pamats līdz minimumam izslēgt pieņēmumu, ka pieteicējs ar Ziņojuma saturu nav ticis iepazīstināts.

[18.2] Izvērtējusi lietas materiālus kopsakarā, tiesa kritiski vērtē arī pieteicēja iebildumus, kas atteicas uz pieteicēja iepazīstināšanu ar sākotnējo lēmumu.

Uz sākotnējā lēmuma veikta atzīme: „Notiesātais atteicās parakstīt lēmumu, bet ar to iepazinās, ko apliecina RD vecākā inspektore Valsts amatpersona, uz-gs /pers. K./" (*sk. sākotnējo lēmumu lietas 48.lapā*).

Faktu, ka pieteicējs ar sākotnējo lēmumu iepazinās, bet par iepazīšanos ar to neparakstījās, apliecina arī /pers. T/ un /pers. K/ dienesta ziņojumos norādītais (*lietas 53., 54.lapa*).

Arī, nopratināti kā liecinieki, /pers. T/ un /pers. K/ apliecināja faktu, ka pieteicējs ar sākotnējo lēmumu iepazīstināts. /pers. T/ liecināja, ka postenī, uz kuru pieteicējs tika izvests, lai iepazīstinātu viņu ar pieņemto lēmumu, „ (..)tas notika aptuveni piecas minūtes. Pieteicējs konkrētajā postenī pie galda un pārlasīja pilnīgi visus dokumentus, jo gan lēmums, gan Ziņojums bija saskavoti kopā. Nebija iespējams atdalīt. Tie bija kopā un līdz ar to varēja pilnīgi mierīgi skatīties, ko viņš arī darīja. Viņš pilnīgi visu pārskatīja. Tā nebija ne minūte, ne divas minūtes. Tās bija vismaz piecas minūtes" (*tiesas sēdes protokola 02:01:57 – 02:16:52 minūtes, lietas 245.lapa*); tāpat, pieteicējs ar dokumentiem iepazinies apmēram nepilnu minūti arī kamerā, kamēr pie tās pēc /pers. T/ lūguma pienāca un kameras durvis atvēra uzraugs /pers. K./" (*tiesas sēdes protokola 02:01:57 – 02:16:52 minūtes, lietas 245.lapa*). /pers. K/ tiesai liecināja :„Pēc tam viņš tika izvests no kameras pie mana galda, kur viņš apsēdās un apmēram desmit minūtes sēdēja, pētīja Ziņojumu. Tad demonstratīvi uzlēca kājās un paziņoja, ka tiksimies tiesā. Tas arī bija viss" (*tiesas sēdes protokola 02:19:28 – 02;32:38 minūtes, lietas 245.lapa*).

Tā kā pierādījumi lietā kopsakarā liecina par to, ka pieteicējam tikusi nodrošināta iespēja iepazīties ar sākotnējo lēmumu un uzzināt tā saturu, lietā nav izšķirošas nozīmes tam, ar kādu mērķi (respektīvi, iepazīstināt ar lēmumu, informējot par to personu vai iepazīstināt ar lēmumu, uzrādot to personai) /pers. T/ ieradās pie pieteicēja kameras un caur lodziņu komunicēja ar pieteicēju, kā arī tam, kādā veidā dokumenti kamerā no /pers. T/ pie pieteicēja nokļuva (respektīvi, inspektore tos pieteicējam nodeva vai pieteicējs tos no inspektores paņēma patvaļīgi).

Turklāt, pat ja sākotnēji amatpersonas nodoms bijis pieteicēju par sākotnējo lēmumu informēt tikai mutiski, tiesa atzīst par pierādītu to, ka notikumu gaita konkrētā situācijā ievirzījusies tādā gultnē, ka pieteicējam tikusi nodrošināta iespēja ar sākotnējā lēmuma saturu iepazīties patstāvīgi.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesa secīgi atzīst, ka pieteicēja iespējas apstrīdēt sākotnējo lēmumu, tai skaitā vēršot uzmanību uz to, kā norisinājās pieteicēja iepazīstināšanas process, konkrētajā gadījumā netika ietekmētas.

[18.3] Pieteicējs norādījis, ka Cietuma amatpersonas nenēsā piespraudes ar vārdu un uzvārdu, ka Cietuma amatpersonas atsakās nosaukt savu vārdu un uzvārdu, ka uzraugs /pers. K/ ar pieteicēju komunicējis krievu valodā.

Tiesa atzīst, ka tas, vai Cietuma amatpersonas nēsā pie apģērba piespraudes ar vārdu un uzvārdu, tas, vai Cietuma amatpersonas pēc pieprasījuma dara zināmu notoiesātajiem savu vārdu un uzvārdu un tas, vai šādu informāciju sniedz Cietuma administrācija, pats par sevi, ja šāda rīcība konkrētajā gadījumā nav radījusi konkrētu personas tiesību aizskārumu, nevar ietekmēt izskatāmās lietas rezultātu.

Privātpersonas tiesības un iespējas apstrīdēt un pārsūdzēt lēmumu neietekmē tas, ka personai nav zināmi ar lietu saistīto amatpersonu uzvārdi. Lai iniciētu apstrīdēšanas procesa uzsākšanu, persona var iesniegt iestādē arī formālu iesniegumu, kurā pietiekams pamatojums var nebūt norādīts. Ievērojot pieteicēja ievērojamo tiesāšanās pieredzi *(sk. ierobežotas pieejamības informāciju Tiesu informācijas sistēmā*), pieteicējs to varēja apzināties.

Turklāt tiesa konstatē, ka 2017.gada 11.janvāra iesniegumā Pārvaldei pieteicējs ir norādījis konkrētu Cietuma amatpersonu uzvārdus, kas sastādījuši par viņu Ziņojumu. Šis fakts neliecina par to, ka pieteicējam uzraugi, kas 2016.gada 12.decembrī konstatēja pieteicēja pārkāpumus, nebija zināmi.

Savukārt uzraugs /pers. K/ atbilstoši viņa sniegtajai liecībai tiesas sēdē ir tā stāva, kurā atrodās pieteicēja kamera, dežurants (*tiesas sēdes protokola 02:19:28 – 02;32:38 minūtes, lietas 245.lapa*), tādēļ pieteicējam nevarēja būt problēmas uz to iestādei norādīt, ja viņam nebija zināms šīs personas uzvārds, savukārt iestādei – personu identificēt, ja, izskatot pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu, tāda nepieciešamība rastos.

Ņemot vērā konstatēto, tiesai ir pamats atzīt, ka pieteicēja iebildumi attiecībā uz informācijas sniegšanu par amatpersonu identificējošiem datiem konkrētajā situācijā ir vērtējami kā formāli, respektīvi, kā tādi, kas paši par sevi konkrētās lietas iznākumu nevarēja ietekmēt un nav ietekmējuši.

Savukārt pieteicēja norādītais, ka 2016.gada 28.decembrī viņš Cietumā vērsies ar iesniegumu, kurā lūdzis izsniegt amatpersonu uzvārdus, uz ko Cietums atbildi pieteicējam nav sniedzis, ar lietas materiāliem nav apstiprinājies – šāds iesniegums pieteicēja iesniegumu reģistrā citu iesniegumu starpā nav reģistrēts (*sk. lietas 57.-59.lapa*).

[18.4] Attiecībā uz pieteicēja minēto, ka iestādes pieteicējam nesniedz atbildes pēc būtības, tiesa norāda turpmāko.

Tā kā no pieteicēja iesniegto iesniegumu satura kopumā secināms, ka pieteicējs Cietumā un Pārvaldē ar iesniegumiem vērsies saistībā ar viņam piemēroto disciplinārsodu, nevis, lai līdzdarbotos valsts pārvaldē, Iesniegumu likums, kas prasa atbildes sniegšanu pēc būtības, nav piemērojams, bet piemērojams APL.

[18.5] Attiecībā uz valodas lietošanu saskarsmē ar pieteicēju tiesa konstatē, ka gan inspektore Valsts amatpersona, gan uzraugs /pers. K/ tiesas sēdē, sniedzot liecības, apliecinājuši, ka konkrētajā situācijā 2016.gada 22.decembrī /pers. K/ ar pieteicēju komunicējis latviešu valodā (*tiesas sēdes protokola 02:01:57 – 02:16:52; 02:19:28 – 02;32:38 minūte, lietas 245.lapa*). Tas pats norādīts arī /pers. T/ un /pers. K/ dienesta ziņojumos (*sk. lietas 53.,54.lapā*).

Iesniegumā, ko pieteicējs rakstījis Cietuma priekšniekam uzreiz pēc notikuma, pieteicējs uz šādu faktu nav norādījis (*lietas 60.lapa*). Lai arī minētajā iesniegumā Cietuma priekšniekam pieteicējs izteicis iebildumus par to, ka viņam nav dota iespēja iepazīties ar lēmumu, tajā viņš nav norādījis neko ne attiecībā uz to, ka ar pieteicēju komunicēts krievu valodā, ne uz to, ka un kā konkrētajā situācijā ietekmējis notikumus. Personu sākotnēji sniegtajam notikumu izklāstam parasti piešķirama lielāka ticamība, nekā vēlāk sniegtiem paskaidrojumiem.

Līdz ar to, izvērtējot pierādījumus kopsakarā, tiesa nerod apstiprinājumu ne pašam pieteicēja norādītajam faktam par komunicēšanu ar pieteicēju krievu valodā, ne šāda fakta ietekmei uz lēmumu par pieteicēja disciplināro sodīšanu.

[18.6] Pieteicējs iebildumu pamatojumā ir arī apstāklis, ka Cietums pēc pieteicēja lūguma, kas pamatots ar APL 56.panta pirmo un trešo daļu, nav sastādījis rakstveida iesniegumu strīda izskatīšanai par pieteicējam uzlikto sodu.

Tiesa konstatē, ka šādu lūgumu pieteicējs izteicis Cietuma priekšniekam 2016.gada 22.decembra iesniegumā (*lietas 60.lapa*), uz ko Cietums 2017.gada 23.janvārī pieteicēju informējis par sastādītā Ziņojuma numuru un datumu un sākotnējā lēmuma datumu un tā pārsūdzēšanas kārtību (*lietas 61.lapa*), un 2017.gada 30.janvāra iesniegumā (*lietas 62.lapa*), uz ko Cietums atbildējis, ka atbilde pieteicējam par šo jautājumu jau sniegta (*lietas 63.lapa*).

Izvērtējot pieteicēja iebildumus, tiesa piekrīt Pārvaldei, ka iestāde, kura ir tiesīga ierosināt administratīvo lietu par Cietuma priekšnieka administratīvā akta tiesiskuma izvērtēšanu uz pieteicēja iesnieguma pamata, konkrētajā gadījumā ir Pārvalde. Tādējādi APL 56.panta pirmajā daļā minētā iestāde, kura ir tiesīga pieņemt pieteicēja mutvārdu iesniegumu un attiecīgi to noformēt rakstveidā, ir Pārvalde, nevis Cietums. Savukārt pieteicēja atsaukšanās uz APL 56.panta trešo daļu nav pamatota, jo lietā nav konstatējams strīds par lietas piekritību, kas būtu izšķirams padotības kārtībā – iestāde, kurai piekritīga lietas par sākotnējā lēmuma apstrīdēšanu izskatīšana, ir atrunāta Kodeksā.

Līdz ar to pieteicēja lūgums Cietumam – noformēt iesniegumu – nav atzīstams par pamatotu. Tādēļ tam, ka Cietums šo pieteicēja lūgumu nav izpildījis, nav ietekmes uz lēmumu par pieteicēja disciplināro sodīšanu un uz šī lēmuma apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas procesu.

[18.7] Izvērtējusi lietas materiālus, tiesa arī atzīst, ka lēmumu par pieteicēja disciplināro sodīšanu, kā arī pieteicēja objektīvās iespējas šo lēmumu pārsūdzēt neietekmē fakts, ka Pārvalde pieteicēja 2017.gada 23.janvāra iesniegumu (reģ. Nr.418), kurā viņš sūdzas par to, ka Cietums nav izpildījis pieteicēja lūgumu noformēt pieteicēja iesniegumu Pārvaldei rakstveidā un nav sniedzis nepieciešamo informāciju strīda risināšanai augstākā iestādē, pārsūtījusi izskatīšanai Cietumam (*lietas 104.lapa*).

Pirmkārt, kā atzīts spriedumā iepriekš, ar lietas materiāliem kopsakarā pierādīts, ka pieteicējs ar Ziņojumu un sākotnējo lēmumu ir iepazīstināts. Tāpat, ir pierādīts fakts, ka Cietums informēja pieteicēju par Ziņojuma datumu un numuru, un par sākotnējā lēmuma datumu. Tādēļ nebija objektīvi šķēršļi tam, lai pieteicējs varētu noformulēt Pārvaldei savus iebildumus pret sākotnējo lēmumu (tostarp par tā pieņemšanas procesu) un iniciētu sākotnējā lēmuma apstrīdēšanu.

Turklāt tiesa konstatē, ka Pārvalde sākotnējā lēmuma pārbaudes procesu uzsākusi jau uzreiz pēc signāla saņemšanas no pieteicēja ar 2017.gada 5.janvāra sūdzību (*lietas 44.-45.lapa*), kaut pieteicējs tajā lūdzis tikai sniegt atbildes uz uzdotajiem jautājumiem.

Tiesa atzīst, ka Pārvalde, negaidot pieteicēja tieši izteiktu lūgumu par sākotnējā lēmuma atcelšanu, bet no sūdzības identificējot strīdus centrālo jautājumu – pieteicēja neapmierinātību ar procesu, kura rezultātā pieteicējs disciplināri sodīts, un tādējādi – savas kompetences ietvaros arī nepieciešamību to pārbaudīt, kopumā ir rīkojusies, veicinot privātpersonas tiesību aizsardzības nodrošināšanu.

[18.8] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs 2016.gada 12.decembrī vēlējies pārrakstīt sastādīto Ziņojumu.

APL 61.pantā ir noteikts, ka administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības iepazīties ar lietu jebkurā procesa stadijā.

Tiesa atzīst, ka šīs tiesības aptver arī personas tiesības izgatavot dokumenta norakstus, izrakstus un kopijas. Tādēļ iestāde nevar atteikt tiesības privātpersonai pastāvīgi norakstīt dokumenta saturu.

Vienlaikus tiesa atzīst, ka šādu tiesību izmantošana nevar būt atkarīga vienīgi no privātpersonas gribas. Tā kā dokumenta pārrakstīšana ir laikietilpīgs process, personai ir jārēķinās ar iestādes noteikumiem par to, kad (kurā laikā) persona šādu darbību var veikt.

Tas, savukārt nozīmē to, ka uzraugi varēja arī neakceptēt pieteicēja lūguma nekavējošu izpildi. Taču Cietumam bija jāņem vērā, ka pieteicējs šādu lūgumu ir izteicis, tādēļ Cietuma administrācijai bija pienākums šo lūgumu izlemt.

Lietas materiāli nesatur informāciju, ka Cietums būtu šo pieteicēja lūgumu izlēmis.

Savukārt atbilstoši /pers.E/ un N./pers. D/ dienesta ziņojumos (*lietas 49.,50.lapā*) norādītajam, pieteicējam izskaidrots, kur un kā pieeticējs var saņemt Ziņojuma kopiju.

Tiesa uzskata, ka situācijā, kad iepazīstinot personu ar dokumentu, persona paudusi vēlmi izgatavot vai saņemt dokumenta atvasinājumu, tiesību izskaidrošana – vēlreiz lūgt dokumenta atvasinājumu (*sk. /pers.E/ un N./pers. D/ ziņojumus lietas 49.,50.lapā*) –, nav adekvāta.

Vērtējot šīs situācijas ietekmi uz lēmumu par pieteicēja disciplināro sodīšanu, tiesa tomēr ņem vērā, ka lūgumu – izsniegt pieteicējam Ziņojuma kopiju – pieteicējs Cietuma administrācijai nav iesniedzis, ar šādu rīcību neveicinot savu tiesību aizsardzību. Iesniegumu reģistrā šāds iesniegums nav reģistrēts, un tas, ka šāds lūgums būtu iesniegts, neizriet arī no pieteicēja paskaidrojumiem un viņa iesniegumiem.

Turklāt tiesa ņem vērā spriedumā iepriekš atzīto, ka, ka pierādījumi liecina par to, ka pieteicējs par Ziņojuma saturu bija informēts, jo ar to, pretēji pieteicēja norādītajam, iepazinās.

Līdz ar to apstāklis, ka pieteicēja rīcībā nebija Ziņojuma atvasinājums, nevarēja ietekmēt ne pieteicēja tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt administratīvo aktu, kas ir uz Ziņojuma pamata pieņemtais sākotnējais lēmums, ne pieteicēja tiesības pēc būtības.

[18.9] Tiesa arī atzīst, ka, gatavojot Lēmumu, nav precīzi ievērotas APL 81.panta ceturtās daļas, prasības, kas nosaka, ka, ja iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu minēts apstrīdēšanas pamatojums, augstākas iestādes lēmuma pamatojumā norādāmi argumenti attiecībā uz šo iesniedzēja pamatojumu.

Tiesa konstatē, ka Lēmums tekstuāli nesatur detalizētu pieteicēja 2017.gada 5. janvāra un 2017.gada 2.marta sūdzībās ietverto iebildumu analīzi un secinājumus par pieteicēja ieskatā procesa gaitā pieļautajiem pārkāpumiem un to ietekmi uz Lēmumu. Tādēļ, neraugoties uz Lēmuma 2.lapas pirmajā rindkopā (*sk. lietas 42.lapas otrā pusē*) norādīto, ka Pārvaldes konstatētais un secinātais balstās uz visu lietas materiālu izvērtēšanu kopsakarā ar pieteicēja norādītajiem apsvērumiem un normatīvo aktu prasībām, tiesa atzīst, ka, neiekļaujot šo izvērtējumu Lēmumā, Pārvalde pieļāvusi procesuālu pārkāpumu.

Judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa, ka nepilnības administratīvā akta pamatojumā var tikt uzskatīts gan par tik būtisku procesuālu pārkāpumu, ka tā dēļ administratīvais akts ir atceļams, gan par tādu pārkāpumu, kurš norādāms kā administratīvā akta trūkums, bet kurš pats par sevi nerada tādas tiesiskās sekas kā administratīvā akta atcelšana. Tas izvērtējams katrā konkrētajā gadījumā.

Tiesa, izvērtējusi konkrētās lietas apstākļus, ņemot vērā spriedumā iepriekš norādītos apsvērumus, atzīst, ka konstatētais procesuālais pārkāpums konkrētajā gadījumā nav pamats Lēmuma atzīšanai par prettiesisku, jo apstākļi, uz kuriem pieteicējs norādījis, bet kuru detalizēts vērtējums Lēmumā nav iekļauts, nav atzīstami par tādiem, kas konkrētajā gadījumā un konkrētos apstākļos būtu ietekmējuši pieteicēja tiesības netikt sodītam nepamatoti.

[18.10] Citus procesuālus pārkāpumus, kas varētu ietekmēt lietas rezultātu, tiesa lietā nekonstatē.

[19] Izvērtējusi lietas materiālus kopsakarā ar procesa dalībnieku argumentiem un iebildumiem, tiesa, ņemot vērā visu spriedumā minēto, atzīst, ka pieteikuma apmierināšanai nav pamata un tas ir noraidāms.

[20] Pieteicējs ir bijis atbrīvots no valsts nodevas par pieteikuma iesniegšanu tiesā.

Atbilstoši APL 126.panta ceturtajai daļai, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Tā kā pieteikums ir noraidāms, pieteicējam ir nosakāms pienākums triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā atmaksāt valstij valsts nodevu 30 *euro* apmērā.

Atbilstoši APL 126.panta ceturtās daļas trešajam teikumam, ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa sprieduma norakstu nosūta tiesu izpildītājam izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 246.-251.pantu, 289.pantu, Latvijas Sodu izpildes kodeksa 71.panta piekto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt pilnībā /pers. A/ pieteikumu par Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka 2017.gada 9.maija lēmuma Nr.1/12-M/162/1091 „Par /pers. A/ iesniegumu izskatīšanu" atcelšanu.

Noteikt /pers. A/pienākumu triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā atmaksāt valstij valsts nodevu 30 *euro*, valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu iesniedzot tiesai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese S.Sērdiene